

PRIMERJAVA KONCEPTA JAVNEGA VRTCA S KONCEPTOM MARIE MONTESSORI

Avtorici:

Katja ŽNIDAR, 4. letnik

Ula RAKUŠA, 4. letnik

Mentorica:

Metka Krajnc, prof.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2013

ZAHVALA

Zahvaljujeva se vsem, ki so nama pomagali pri izdelavi raziskovalne naloge. Posebej se zahvaljujeva vsem anketirancem in ravnateljicam: Zorici Blagotinšek, Vanji Krašovic ter Tilki Matjašič Slodnjak, ki so nam omogočile hospitacije in s tem tudi vpogled v njihov način izvajanja vzgojno - izobraževalnega dela. Pripravljene so bile tudi na intervju, s katerim so nama pomagale pri primerjavi javnega vrtca in koncepta Marie Montessori. Zahvaljujeva se profesorici Jasmini Temnik Kerš za lektoriranje in profesorici Nataši Bergant za pomoč pri tehničnem urejanju raziskovalne naloge. Zahvala gre tudi staršem, ki so nama ves čas stali ob strani in naju spodbujali. Iskreno sva hvaležni najini mentorici profesorici Metki Krajnc, ki naju je vodila, usmerjala ter s številnimi konstruktivnimi predlogi pripomogla h končnemu izgledu naloge.

POVZETEK

Vrtec je javni zavod oziroma institucija, ki skrbi za uresničevanje temeljnih otrokovih pravic.

Skoraj vsi strokovnjaki za predšolsko vzgojo se strinjajo, da je vzgojiteljeva vloga osrednjega pomena za učinkovitost programa predšolske vzgoje. Vzgojitelj izvaja vzgojno - izobraževalno delo preko metod in oblik dela.

Z anketiranjem mimoidočih smo ugotovili nepoznavanje koncepta Marie Montessori med njimi. Preko anket, ki so jih izpolnili starši, smo ugotovili, da jih vpišejo v vrtec Marie Montessori prav zaradi večjega poudarka na disciplini in načina dela z otroki. Starši, ki imajo otroka v javnem vrtcu, so se zanj odločili zaradi dostopnosti. Skozi hospitacije smo ugotovili, da se vloga vzgojitelja v javnem vrtcu močno razlikuje od vloge vzgojitelja v vrtcu Montessori. Ta v vrtcu služi otroku na tri načine: kot skrbnik prostora, opreme in sredstev, kot oseba, ki otroku omogoča in pomaga pri interakciji z materiali in sredstvi ter kot opazovalec otrokovega dela in razvoja. Medtem ko delo vzgojiteljev v javnem vrtcu poteka po sami pripravljeni dnevni skici, kjer si vzgojitelj načrtuje usmerjene in spontane dejavnosti, telesno-gibalne dejavnosti, učne metode dela in učne oblike.

KLJUČNE BESEDE:

vrtec, Maria Montessori, vzgojitelj in njegovo delo, pristop in pogled na otroka

SUMMARY

Kindergarten is a public institute or an institution that takes care of implementing the fundamental children's rights

Nearly all experts for early childhood education agree that the role of an educator is of central importance to the efficiency of the early childhood education program. Educational work is based on specific methods and forms of work.

As we have interviewed some passers-by, we found out there was a great ignorance of the Maria Montessori concept among them. Through the questionnaires, filled in by parents, we realized that they entered the Maria Montessori kindergarten because of a greater emphasis on discipline and the way of working with children. Parents who have children in public kindergarten have chosen it because of availability.

Through class observations we learned that the role of an educator in the public kindergarten differs significantly from that one of the educator in the Montessori kindergarten. Namely, the latter serves children in three ways: as an administrator of space, equipment and facilities, as a person who helps a child to interact with materials and resources, and as an observer of a child's work and development. In the public kindergarten educators follow daily prepared sketches in which they plan oriented and spontaneous activities, physical-motor activities, teaching methods and forms.

KEY WORDS:

kindergarten, Maria Montessori, an educator and his work, approach and the view of a child

KAZALO VSEBINE:

1	UVOD	10
1.1	OPREDELITEV PROBLEMA	10
1.2	HIPOTEZE.....	11
1.3	IZBOR IN PREDSTAVITEV METOD.....	13
2	JEDRO	15
2.1	ZAKONODAJA.....	15
2.1.1	PRAVNO FORMALNI OKVIR ZA DELOVANJE VRTCA.....	15
2.1.2	NAJPOMEMBNEJŠI ZAKONI IN PRAVILNIKI ZA PODROČJE PREDŠOLSKE VZGOJE	15
2.1.3	ZAKONI IN PRAVILNIKI ZA PRAVNO PODLAGO DELOVANJA VRTCEV	18
2.2	ZGODOVINA VRTCA	19
2.3	VZGOJITELJ IN NJEGOVO DELO.....	20
2.3.1	NAČINI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA	21
2.3.1.1	IGRA.....	21
2.3.1.2	DELO Z LUTKO.....	21
2.3.1.3	METODA OPAZOVANJA.....	22
2.3.1.4	METODA EKSPERIMENTA	22
2.3.1.5	METODA RAZGOVORA (POGOVORA)	22
2.3.1.6	METODA PRIPOVEDOVANJA (RAZLAGANJA).....	22
2.3.1.7	METODA PRAKTIČNEGA DELA	23
2.3.1.8	PROJEKTNO DELO.....	23
2.3.2	OBLIKE PEDAGOŠKEGA DELA V VRTCU	23
2.3.2.1	FRONTALNA UČNA OBLIKA.....	23
2.3.2.2	SKUPINSKA UČNA OBLIKA.....	23
2.3.2.3	INDIVIDUALNA UČNA OBLIKA	24
2.3.2.4	DELO V DVOJICAH.....	24
2.4	MARIA MONTESSORI.....	25
2.4.1	ŽIVLJENJE MARIE MONTESSORI	25
2.4.2	ZGODOVINA VRTCA	26
2.4.2.1	CASA DEI BAMBINI.....	26
2.4.2.2	PEDAGOGIKA MARIE MONTESSORI V SLOVENIJI.....	26
2.4.3	METODA MONTESSORI.....	27
2.4.4	VZGOJNI PRISTOP MARIE MONTESSORI	28
2.4.5	OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI	29
2.4.5.1	POGLED NA OTROKA	29

2.4.5.2	OTROKOV RAZVOJ IN UČENJE V PEDAGOGIKI MARIE MONTESSORI	29
2.4.6	OKOLJE.....	32
2.4.6.1	PRIPRAVLJENO OKOLJE	32
2.4.6.2	PRIPOMOČKI, PRIMERNI ZA OTROKE	34
2.4.7	VLOGA ODRASLEGA, VZGOJITELJA	34
2.4.8	POSEBNOSTI KONCEPTA MARIE MONTESSORI.....	35
2.4.8.1	POMEMBNOST ČUTIL	35
2.4.8.2	IGRA TIŠINE	36
2.4.8.3	RAZVOJ JEZIKA.....	36
2.4.8.3.1	Razvoj pisanja in branja	37
2.5	EMPIRIČNE RAZISKAVE.....	38
2.5.1	ANALIZA ANKET	39
2.5.1.1	ANKETA MED STARŠI OTROK V JAVNEM VRTCU	39
2.5.1.2	ANKETA MED STARŠI OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI	43
2.5.1.3	ANKETA MED MIMOIDOČIMI V CELJU	48
2.5.1.4	ANKETA MED MIMOIDOČIMI V LJUBLJANI	50
2.5.2	INTERVJUJI.....	52
2.5.2.1	INTERVJU Z go. ZORICO BLAGOTINŠEK	52
2.5.2.2	INTERVJU Z go. VANJO KRAŠOVIC	55
2.5.2.3	INTERVJU Z go. TILKO MATJAŠIČ SLODNJAK.....	59
2.5.3	OPAZOVALNI OBRAZCI	61
2.5.3.1	HOSPITACIJE V ANGELINEM VRTCU	61
2.5.3.1.1	Vsakdanje življenje	62
2.5.3.1.1.1	Zalivanje/vlaženje rastlin.....	63
2.5.3.1.2	Zaznavanje.....	65
2.5.3.1.2.1	Čut za vid: dimenzija.....	66
2.5.3.1.3	Znanost	67
2.5.3.1.3.1	Poimenovanje kontinentov in oceanov – UU3.....	68
2.5.3.1.4	Jezik.....	69
2.5.3.1.4.1	Peščene črke	70
2.5.3.1.5	Umetnost.....	71
2.5.3.1.5.1	Tople barve, hladne barve	72
2.5.3.1.6	Matematika	73
2.5.3.1.6.1	Prehod od rdečih do rdeče modrih palic.....	74
2.5.3.2	HOSPITACIJE V VRTCU ANICE ČRNEJEVE	75
2.5.3.2.1	Umetnost.....	75

2.5.3.2.2	Narava.....	76
2.5.3.2.3	Jezik.....	77
2.5.3.2.4	Gibanje	78
2.5.3.2.5	Družba	80
2.5.3.2.6	Matematika	81
2.5.3.3	HOSPITACIJA V KINDERGARTEN ALTERBACH.....	82
2.6	ANALIZA PRIDOBLENIH REZULTATOV IN OVREDNOTENJE ZASTAVLJENIH HIPOTEZ	84
3	ZAKLJUČEK.....	90
4	VIRI IN LITERATURA	93
5	PRILOGE.....	95
5.1	ANKETA MED STARŠI OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI.....	95
5.2	ANKETA MED STARŠI OTROK V JAVNEM VRTCU	96
5.3	ZLOŽENKA – NA ZADNJI PLATNICI	96

KAZALO GRAFOV:

Graf 1: Zakaj ste Vašega otroka vpisali v točno ta vrtec?.....	39
Graf 2: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?	40
Graf 3: Če DA, kje?	41
Graf 4: Za katerega od naštetih vrtcev ste že slišali?	42
Graf 5: Zakaj ste se odločili vpisati Vašega otroka v vrtec M. M.?.....	43
Graf 6: Kako ste izvedeli za vrtec Marie Montessori?.....	44
Graf 7: Kaj Vam je najbolj všeč pri izbranem vrtcu?	45
Graf 8: Ali nameravate Vašega otroka naprej vpisati v šolo M. M.?.....	46
Graf 9: Če ste odgovorili z NE, navedite razlog.	47
Graf 10: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori (CE)?	48
Graf 11: Če ste slišali, kje (CE)?.....	49
Graf 12: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori (LJ)?	50
Graf 13: Če ste slišali, kje (LJ)?.....	51
Graf 14: Anketa med mimoidočimi	84
Graf 15: Anketa med starši otrok v javnem vrtcu	84

KAZALO TABEL:

Tabela 1: Zakaj ste Vašega otroka vpisali v točno ta vrtec?	39
Tabela 2: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?.....	40
Tabela 3: Če DA, kje?	41
Tabela 4: Za katerega od naštetih vrtcev ste že slišali?.....	42
Tabela 5: Zakaj ste se odločili vpisati Vašega otroka v vrtec M. M.?	43
Tabela 6: Kako ste izvedeli za vrtec Marie Montessori?	44
Tabela 7: Kaj Vam je najbolj všeč pri izbranem vrtcu?.....	45
Tabela 8: Ali nameravate Vašega otroka naprej vpisati v šolo M. M. ?	46
Tabela 9: Če ste odgovorili z NE, navedite razlog.....	47
Tabela 10: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori (CE)?	48
Tabela 11: Če ste slišali, kje (CE)?	49
Tabela 12: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori (LJ)?.....	50
Tabela 13: Če ste slišali, kje (LJ)?	51

KAZALO SLIK:

Slika 1: Delo z lutko.....	21
Slika 2: Skupna oblika	24
Slika 3: Skupinska oblika.....	24
Slika 4: Delo v dvojicah.....	24
Slika 5: Maria Montessori	25
Slika 6: Vlaženje rastlin	63
Slika 7: Vlaženje rastlin	64
Slika 8: Roza kocke.....	66
Slika 9: Primer 1.....	66
Slika 10: Primer 2.....	66
Slika 11: Sestavljanke kontinentov	68
Slika 12: Sestavljanke kontinentov 2	68
Slika 13: Peščene črke.....	70
Slika 14: Tople in hladne barve	72
Slika 15: Rdeče in modre palice.....	74
Slika 16: Otroci v jedilnici	82
Slika 17: Deklici v sobi za umetnost.....	82
Slika 18: Hodnik in stopnišče	83
Slika 19: Deklici pri igri s področja vsakdanjega življenja.....	83
Slika 20: Matematična dejavnost	83

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Predšolsko obdobje je najpomembnejše obdobje za razvoj otroka. Prav zaradi tega starši veliko pozornosti namenjajo temu. Prva velika prelomnica otrokovega življenja je, ko prestopi prag vrtca, saj se tako za velik del dneva loči od varnega zavetja staršev ter prepusti oskrbi »tujcev«.

Starši imajo pomembno odločitev in to je izbira vrtca, v katerega bodo vpisali svojega malčka. To naju je spodbudilo, da sva v tem šolskem letu izdelali raziskovalno nalogo, v kateri sva primerjali način dela javnega vrtca ter koncepta Marie Montessori.

Ker meniva, da ljudje niso dovolj seznanjeni s konceptom Marie Montessori, jim ga želiva predstaviti. Seznaniti jih želiva s samim konceptom, hkrati pa tudi primerjati z javnim vrtcem, v čem sta si podobna in v čem se razlikujeta. Tako bodo imeli straši še več informacij pri njihovi pomembni življenjski odločitvi, komu bodo zaupali varstvo njihovega otroka.

Za končni izdelek sva si zadali cilj izdelati zloženke, v kateri bova predstavili tako javni vrtec kot tudi koncept Marie Montessori ter pomen vzgojitelja v predšolskem obdobju ne glede na način izvajanja vzgojno - izobraževalnega dela. Te bova razdelili po celjskih vrtcih, saj bodo tako na dosegu roke vsem staršem, katerim te informacije najbolj koristijo.

S končnim izdelkom pa se dopolnjuje in povezuje tudi najin cilj raziskovalne naloge, ki je seznaniti mlado populacijo o pomembnosti izbire programa, v katerega bodo vpisali svojega otroka ter tudi o vzgojiteljevi vlogi, s katerim otrok, poleg staršev, preživi največ časa. Hkrati želiva tudi raziskati, kakšno je poznavanje koncepta Marie Montessori med starši že vpisanih otrok v vrtec ter med mimoidočimi.

Do zelenih informacij bova prišli tako, da bova naredili anketo med mimoidočimi v Celju ter v Ljubljani. Poleg tega pa bova anketne vprašalnike razdelili med starše otrok, vpisanih v javni vrtec ter vrtec, ki deluje po konceptu Marie Montessori (M. M.).

S hospitacijami in s pomočjo opazovalnega obrazca želiva pridobiti pomembne informacije o načinu delovanja javnega vrtca in M. M.

1.2 HIPOTEZE

H₁: Ljudje niso dovolj seznanjeni s konceptom Marie Montessori.

Pri tej hipotezi predvidevamo, da ljudje niso seznanjeni z različnimi vzgojnimi koncepti in s tem tudi ne s konceptom Marie Montessori. Prav zaradi tega nepoznavanja starši otroke raje vpišejo v javni vrtec.

H₂: V konceptu Marie Montessori je v ospredju eno področje otrokovega razvoja, ostala področja pa so nekoliko v ozadju.

Menimo, da pri konceptu Marie Montessori delo z otroki ne temelji na vseh področjih otrokovega razvoja. Zaradi vzgojiteljeve usmerjenosti na eno področje otrokovega razvoja, se ta ne more razviti celostno in s tem otrok ne more razviti vseh svojih potencialov.

H₃: Vloga vzgojitelja v javnem vrtcu se močno razlikuje od vloge vzgojitelja v vrtcu Marie Montessori.

Zdi se nam, da se vloga vzgojitelja v javnem vrtcu močno razlikuje od vloge vzgojitelja v vrtcu Marie Montessori, saj je naloga vzgojitelja pri Montessori pedagogiki, pripravljanje okolja in opazovanje otrok. Pri javnem vrtcu pa se vzgojitelj dejavno vključuje v otrokov razvoj in ga pri tem tudi usmerja.

H₄: Vidne so podobnosti, ki jih je javni vrtec prevzel iz koncepta Marie Montessori.

Menimo, da so vidne podobnosti med javnim vrtcem in vrtcem Marie Montessori. To se kaže pri samem izvajanju vzgojno - izobraževalnega dela. Primer tega je pri usmerjeni dejavnosti, saj ima otrok možnost izbire, v kateri kotiček bo odšel in kaj bo počel.

H₅: V Vrtcu Marie Montessori so sredstva, s katerimi se otroci igrajo, močno drugačna od pripomočkov za igro v javnem vrtcu.

Predvidevamo, da se didaktična sredstva za igro v javnem vrtcu razlikujejo od pripomočkov v Vrtcu Marie Montessori. V javnem vrtcu se ta prilagajajo mesečni temi in LDN skupine, medtem ko vzgojitelj v Montessori vrtcu le pripravi okolje in ga ne spreminja. Pomembno je le, da skrbi za njegov red (vedno na istem mestu) in da poskrbi za pripravo materiala, če ga zmanjka.

H₆: Koncept Marie Montessori daje v ospredje individualno obliko dela, ostale oblike so manj prisotne.

Zdi se nam, da koncept Marie Montessori v ospredje ne daje skupne, skupinske oblike dela temveč individualno. Zaradi prevlade te oblike dela se lahko vzgojitelj bolj posveti vsakemu otroku posebej, vendar otroci ne morejo razviti občutka za navezovanje socialnih stikov ter občutka za deljenje stvari.

1.3 IZBOR IN PREDSTAVITEV METOD

Raziskovalno nalogo smo napisali v programu Microsoft Office Word 2010 s pisavo Times New Roman (velikost 12 in 1,5-kratnim razmikom med vrsticami – v opazovalnih obrazcih pa je velikost pisave 11).

Pri pisanju raziskovalne naloge smo si pomagali s pisnimi viri, kjer smo našli teoretične razlage in definicije o javnem vrtcu ter konceptu Marie Montessori. Izvedli smo tudi tri ankete, in sicer med starši otrok, vključenih v javni vrtec oz. vrtec Marie Montessori ter med mimoidočimi. S tremi ravnateljicami smo izvedli intervju in pridobili osnovne podatke o načinu delovanja posameznega vrtca ter njegovih zaposlenih. Za boljši vpogled v način dela posameznega vrtca smo opravili hospitacije in z opazovalnim obrazcem ugotovili podrobnosti in razlike med načinom izvajanja izobraževalnega procesa javnega vrtca in vrtca Marie Montessori. Vsaka od teh metod ima svoje prednosti in slabosti, vendar vse skupaj v povezavi tvori neko celoto in daje širši pogled na raziskovalni problem.

1. Knjižni viri – Raziskavo smo začeli s prebiranjem knjig o javnem vrtcu ter konceptu Marie Montessori. Knjige, ki smo jih uporabili, so bile delo strokovnjakov, zaradi česar imajo podatki in ugotovitve precej trdne podlage, saj gre za sprejete teorije.

2. Metode (ankete, intervjuji in hospitacije):

- Izvedli smo dve anketi med starši. Nekateri imajo svojega otroka vpisanega v javni vrtec, drugi pa v vrtec M. M.¹. Zaradi tega se anketi med seboj tudi razlikujeta. Rezultati, ki smo jih pridobili, predstavljajo njihove razloge, zakaj so svojega otroka vpisali v točno ta vrtec. Anketirali smo 161 staršev. 100 izmed njih ima otroka vpisanega v javni vrtec, preostalih 61 v vrtec M. M. Želeli smo izvesti 200 anket med starši, a na žalost nismo dobili vrnjenih 100 anket v vrtcih M. M., čeprav smo ankete razposlali v tri vrtece s konceptom M. M. po Sloveniji.
- Izvedli smo tudi anketo med mimoidočimi. 100 v Ljubljani in 100 med sprehajalci v Celju. Celoten vzorec, ki smo ga pridobili, je predstavljal 200 mimoidočih. Vprašali smo jih, ali so že kdaj slišali za vrtec M. M., če so odgovorili z da, so navedli še vir informacij.

¹ Vrtec, ki deluje po konceptu Marie Montessori (velja za celo raziskovalno nalogo)

- Opravili smo tri strukturirane intervjuje. Prvega z gospo Zorico Blagotinšek, ki je ravnateljica Angelinega vrtca v Ljubljani, drugega z gospo Vanjo Krašovic, ki je ravnateljica vrtca Anice Černejeve v Celju ter nazadnje še intervju z gospo Tilko Matjašič Slodnjak, ravnateljico Kindergarten Alterbach v Salzburgu. Z intervjuji smo dobili pomembne informacije o delovanju vrtca, izbiri učnih metod in sredstev ter o delu vzgojitelja.
- Opravili smo tudi 13 hospitacij. V Angelinemu vrtcu in v vrtcu Anice Černejeve smo izvedli po šest hospitacij. Zadnjo pa smo opravili v Kindergarten Alterbach v Salzburgu, ki ima tudi eno sobo po konceptu Marie Montessori.

2 JEDRO

2.1 ZAKONODAJA

Vrtec je javni zavod oziroma institucija, ki skrbi za uresničevanje temeljnih otrokovih pravic.

Temeljne naloge vrtca so:

- pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroka,
- izboljšanje kvalitete življenja družini in otrokom,
- soustvarjanje pogojev za razvoj otrokovih telesnih, duševnih in socialnih sposobnosti.

Vrtec dopolnjuje družinsko vzgojo in skrb za dvig kakovosti življenja predšolskega otroka. Družini nudi pomoč in razbremenitev pri socialnih in pedagoških nalogah. Vrtec ne posega v zasebnost družini niti ne more nadomestiti primarne vloge družine. V svojem delovanju spoštuje kulturo, identiteto, jezik, svetovni nazor, navade, vrednote in običaje otrokovih staršev. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 161,162)

2.1.1 PRAVNO FORMALNI OKVIR ZA DELOVANJE VRTCA

Pravno formalni okvir za delovanje vrtca predstavljajo različni zakoni in pravilniki. Gre za pravne predpise, ki služijo enotnemu, organiziranemu in pravičnemu sistemu delovanja institucionalne predšolske vzgoje. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 162)

2.1.2 NAJPOMEMBNEJŠI ZAKONI IN PRAVILNIKI ZA PODROČJE PREDŠOLSKE VZGOJE

1) Zakon o vrtcih

Ta zakon ureja predšolsko vzgojo, ki jo izvajajo javni in zasebni vrtci.

Cilji predšolske vzgoje v vrtcih so:

- razvijanje sposobnosti razumevanja in sprejemanja sebe in drugih,
- razvijanje sposobnosti za dogovarjanje, upoštevanje različnosti in sodelovanje v skupinah,

- razvijanje sposobnosti prepoznavanja čustev in spodbujanje čustvenega doživljanja in izražanja,
- negovanje radovednosti, raziskovalnega duha, domišljije in intuicije ter razvijanje neodvisnega mišljenja,
- spodbujanje jezikovnega razvoja za učinkovito in ustvarjalno uporabo govora, kasneje pa tudi branja in pisanja,
- spodbujanje doživljanja umetniških del in umetniškega izražanja,
- posredovanje znanj z različnih področij znanosti in iz vsakodnevnega življenja,
- spodbujanje telesnega in gibalnega razvoja in
- razvijanje samostojnosti pri higienskih navadah in pri skrbi za zdravje.

Zaposleni v vrtcu

Izobrazbeni pogoji:

Vzgojno dejavnost v javnem vrtcu opravljajo diplomirani vzgojitelj, vzgojitelj, svetovalni delavec, organizator zdravstveno higienskega režima, organizator prehrane in drugi.

Diplomirani vzgojitelj mora imeti izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu za pridobitev izobrazbe najmanj prve stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskem programu, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje, ustrezne smeri.

Diplomirani vzgojitelj, ki izvaja prilagojeni program za predšolske otroke s posebnimi potrebami, mora:

- imeti izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustrezajo izobrazbi druge stopnje, ustrezne smeri ali
- izpolnjevati pogoje za diplomiranega vzgojitelja in opraviti ustrezen študijski program ustreznega specialpedagoškega izpopolnjevanja.

Vzgojitelj mora imeti:

- srednjo strokovno izobrazbo, pridobljeno po izobraževalnem programu za področje predšolske vzgoje ali
- zaključen četrti letnik gimnazije in opravljen poklicni tečaj za delo s predšolskimi otroki.

Svetovalni delavec mora imeti izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe druge stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi druge stopnje, ustrezne smeri in pedagoško izobrazbo.

Organizator zdravstveno-higienskega režima in organizator prehrane morata imeti izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj prve stopnje, oziroma raven izobrazbe, pridobljene po študijskih programih, ki v skladu z zakonom ustreza izobrazbi najmanj prve stopnje ustrezne smeri. (Zakon o vrtcih 4. in 40. člen)

2) Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih

Zakon ureja predšolsko vzgojo, ki jo izvajajo javni in zasebni vrtci.

3) Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja

(Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 162)

2.1.3 ZAKONI IN PRAVILNIKI ZA PRAVNO PODLAGO DELOVANJA VRTCEV

- Zakon o vrtcih (ZVrt-UPB) Ur. I. RS, ŠT. 100/2005
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-D), Ur. I. RS, št. 25/2008. Zakon ureja predšolsko vzgojo, ki jo izvajajo javni in zasebni vrtci. Zakonu podrejeni predpisi so:
 - Pravilnik o normativih in kadrovskih pogojih za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje, Ur. I. RS, št. 75/2005; spremembe in dopolnitve pravilnika, Ur. I. RS, št. 82/2005, 76/2008, 77/2009 in 102/2009,
 - Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, Ur. I. RS, št. 73/2000; spremembe in dopolnitve pravilnika, Ur. I. RS št. 75/2005, 33/2008 in 126/2008,
 - Pravilnik o plačilu staršev za programe v vrtcih, Ur. I. RS, št. 129/2006; spremembe in dopolnitve pravilnika, Ur. I. RS, št. 79/2008, 119/2008 in 102/2009,
 - Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI-UPB5), Ur. I. RS, št. 16/2007, in spremembe in dopolnitve zakona, Ur. I. RS, št. 36/2008 in 58/2009,
 - Zakon o delovnih razmerjih,
 - Zakon o zavodih,
 - Zavod o javnih financah,
 - Zakon o računovodstvu,
 - Kolektivna pogodba za dejavnosti vzgoje in izobraževanja,
 - Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov,
 - Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih, ki izvajajo javno službo,
 - Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo v vrtcih,
 - Pravilnik o plačilih staršev za programe v vrtcih,
 - Odredba o normativih in kadrovskih pogojih za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje,
 - Odredba o postopnem uvajanju Kurikula za vrtce,
 - Odredba o merilih za oblikovanje mreže javnih vrtcev,
 - Odredba o pogojih za ustanavljanje javnih vrtcev,
 - Pravilnik o zbiranju in varstvu osebnih podatkov na področju predšolske vzgoje,
 - Pravilnik o dokumentaciji v vrtcu,

- Pravilnik o publikaciji vrtca,
- Pravilnik o vzgojno varstvenih družinah,
- Pravilnik o občasnem varovanju otrok na domu,
- Sklep o programu predšolske vzgoje.

(Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 257)

2.2 ZGODOVINA VRTCA

V 19. stoletju so na območju Slovenije delovale različne oblike varstva predšolskih otrok, kot so otroška zavetišča in otroška zabavišča, ki so jih ustanovljale in financirale dobrodelne in cerkvene organizacije. (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS, 2011, str. 65)

Prvi vrtec oziroma otroško zavetišče so odprli v Ljubljani leta 1834. Namenjen je bil otrokom med drugim in petim letom starosti, katerih starši so bili zaposleni. Ti otroci so bili deležni verske vzgoje, učili so jih spoštovanja staršev in pokorščine. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 52)

Vrtce kot predšolske vzgojne ustanove so začeli ustanovljati v drugi polovici 19. stoletja, po razglasitvi osnovnošolskega zakona. Za zgled so jim bili vrtci, ki jih je zasnoval in odpiral Friderich Froebel v Nemčiji. Z odlokom iz leta 1872 ustanavljanja vrtcev niso več prepuščali dobrodelnim in verskim organizacijam. Zanje bi morali poskrbeti deželni in šolski organi. Vrtci bi naj bili namenjeni otrokom iz vseh slojev. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 52)

Po drugi svetovni vojni je predšolska vzgoja postala sestavni del družbenega, socialnega, zdravstvenega in vzgojnega varstva otrok. Vrtce, ki so se imenovali »dom igre in dela«, je urejala Uredba o ustanavljanju dječjih jasli in otroških vrtcev. Vrtce, ki jih je urejal Splošni zakon o šolstvu, so ustanovljali občinski odbori, stanovanjske skupnosti, gospodarske in družbene organizacije. Za razvoj predšolske vzgoje so bila pomembna tudi šestdeseta in sedemdeseta leta 20. stoletja. Leta 1968 je bila ustanovljena Skupnost otroškega varstva Slovenije, ki je usmerjala in spremljala razvoj vrtcev, leta 1971 so vrtci dobili prvi samostojni zakon, imenovan Zakon o vzgojno-varstvenih dejavnostih za predšolske otroke. Osem let kasneje je bil sprejet tudi prvi nacionalni program za otroke

(Vzgojni program za vzgojo in varstvo predšolskih otrok). Vrtci so leta 1980 z Zakonom o vzgoji in varstvu predšolskih otrok dobili nov zakon, ki je predšolsko vzgojo prepoznal kot del celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema. Zakon je med drugim opredelil, da vzgojnovarstveno delo poteka v različnih starostnih skupinah otrok. Po osamosvojitvi Slovenije so bili vrtci najprej umeščeni pod Republiški komite za zdravstveno in socialno varstvo, potem pod Ministrstvo za zdravje, družino in socialne zadeve. Leta 1993 je bila predšolska vzgoja vključena pod Ministrstvo za šolstvo in šport, kjer se je takrat načrtovala in nato pričela pripravljati reforma celotnega sistema vzgoje in izobraževanja. Konceptualne, sistemske in vsebinske rešitve, ki so bile opredeljene v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju, Zakonu o vrtcih in v Kurikulu za vrtce, so vzpostavile skupni vrtec, ki ima notranjo sistemsko in vsebinsko členitev na dve starostni obdobji, sicer pa ohranja specifičnosti predšolske vzgoje in je hkrati smiselno povezan z osnovnošolskim izobraževanjem. Danes je predšolska vzgoja vključena pod *Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport*. (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v RS, 2011, str. 65 in 66)

2.3 VZGOJITELJ IN NJEGOVO DELO

Dobra priprava je osnovni pogoj za uspešno delo vzgojitelja. Načrtovanje je teoretična podlaga za izvajanje pedagoškega procesa. Diplomirani vzgojitelj mora čas, ki ga ima na razpolago, racionalno izkoristiti. Načrt dela mora biti uresničljiv, konkreten in objektivni, upoštevati mora dane pogoje. Zelo slabo je, če vzgojitelj priprave prepisuje in se togo ravna po njih. Pri predšolskih otrocih je zelo pomembna ustvarjalna improvizacija. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str.107)

Skoraj vsi strokovnjaki za predšolsko vzgojo se strinjajo, da je vzgojiteljeva vloga osrednjega pomena za učinkovitost programa predšolske vzgoje. Otroci, ki jih vzgojitelji bolj spodbujajo, vztrajajo dalj časa pri dejavnostih in so bolj neodvisni. S tem je povezana sposobnost organizirati igralni prostor, nuditi primerna sredstva, materiale in dejavnosti ter usmerjati otrokovo prehajanje iz ene dejavnosti v drugo (Eva D. Bahovec in Zdenko Kodelja, 1996, str. 64)

Vzgojitelj v najširšem pomenu besede je tisti, ki vzgaja. V skupini otrok sodelujeta dva vzgojitelja: diplomirani vzgojitelj s sedmo stopnjo izobrazbe in vzgojitelj s peto stopnjo strokovne izobrazbe. Vzgojitelj sodeluje z diplomiranim vzgojiteljem pri pripravi,

načrtovanju in izvajanju vzgojno-izobraževalnega dela. Tesno sodelujeta tudi pri analizi stanja v oddelku in spremljanju razvoja in napredka otrok prek celega leta. Vzgojitelj pripravlja in izvaja prehranjevanje, izvaja nego in pripravlja otroke na počitek, samostojno sprejema otroke v jutranjih urah ali jih odda staršem popoldan, vzdržuje red in čistočo igrac, igral, oblačil, obutve, opreme in prostorov v vrtcu. Diplomirani vzgojitelj pripravi letni delovni načrt skupine, v katerem opredeli strokovno odločanje: kako uresničiti zastavljene cilje in kako zadovoljiti otrokove potrebe, potrebe staršev in okolja. Poleg tega pripravi še tematsko pripravo, dnevno skico dela, tedensko načrtovanje, komunicira s starši, zadolžen je za mentorstvo dijakom in študentom, vodi otrokov portfolio ter evalvacijo svojega, pomočnikovega in otrokovega dela. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 107, 110 in 168)

2.3.1 NAČINI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNEGA DELA

V pedagogiki je metoda način dela oziroma pot za uspešno posredovanje znanj in spoznanj. Pomaga nam doseči vzgojno-izobraževalne cilje. Metode so konkretnije od načel, ki so le splošne smernice. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 79)

2.3.1.1 IGRA

Igra je prevladujoči način dela v vrtcu. Za razliko od igre kot osnovne dejavnosti predšolskega otroka, ki je spontana, pri organizaciji igre kot metode igro podrobneje načrtujemo. Ne gre za povsem spontano dejavnost. Tu pridejo v veljave predvsem igre z vlogami in didaktične igre. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 80)

2.3.1.2 DELO Z LUTKO

Lutka je posrednik med otrokom in odraslim, kakor tudi med otrokom in okoljem. Otroku omogoči, da se počuti kot enakovreden sogovornik in udeleženec v igri. Otrok se v njeni prisotnosti mnogo hitreje opogumi in prevzame dejavno vlogo. Z njo se otrok tudi identificira in je tako lutka sredstvo, s katerim otrok lažje izrazi svoja čustva. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 82, 83)

Slika 1: Delo z lutko

http://www.mladinska.com/za_starse/odzivi/odziv?aid=1867 (19. 2. 2013)

2.3.1.3 METODA OPAZOVANJA

Sposobnost opazovanja je osnovna spretnost, ki jo mora otrok obvladati, če hočemo uspešno uporabiti to metodo. Opazovanje je lahko neposredno ali posredno. Največkrat je opazovanje načrtovano in sistematično. Pri tem natančno določimo vsebino opazovanja, cilj, način, kako bomo pritegnili zanimanje otrok, določimo okvirna vprašanja, spoznanja, do katerih bomo otroke pripeljali. Pred opazovanjem določimo okvirni čas, prostor in poskrbimo za varnost. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 84)

2.3.1.4 METODA EKSPERIMENTA

Eksploiment je poskus, tveganje, ki jo sproži določeno znanstveno vprašanje. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 85)

2.3.1.5 METODA RAZGOVORA (POGOVORA)

Razgovor vedno sestavljata vprašanje in odgovor. V osnovi govorimo v vprašanih odprtega in zaprtega tipa. Z vprašanji lahko vzgojitelj opozori otroka na podrobnosti in zanimivosti, spodbudi štetje, spodbudi otroka, da primerja, razmišlja in podoživlja. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 86 in 87)

2.3.1.6 METODA PRIPOVEDOVANJA (RAZLAGANJA)

Otroku pripovedujemo in razlagamo. Jezik je temeljni način človekovega izražanja in sporazumevanja. Ta metoda je ena najpomembnejših v vzgojno-izobraževalnem delu. S pripovedovanjem lahko opisujemo lastnosti predmetov, pojavov ali pojasnujemo vzročno-posledične odnose. S pripovedovanjem spodbudimo otrokove najrazličnejše otrokove sposobnosti: bogatimo mu besedni zaklad, povečujemo otrokovo govorno ustvarjalnost in izražanje, usmerimo ga k razmišljanju. Poznamo več oblik učne metode razlaganja: pripovedovanje, opisovanje, obrazložitev in pojasnitev. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 88 in 89)

2.3.1.7 METODA PRAKTIČNEGA DELA

Praktično delo obsega tri spoznavne funkcije in sicer: opazovanje, mišljenje in prakso. Ta metoda se nanaša na izdelovanje predmetov ali na opazovanje izdelovanja izdelkov pri drugi osebi kot so čebelarji mizarji, ... Izbrati moramo primerna sredstva in pokazati postopek. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 92)

2.3.1.8 PROJEKTNO DELO

To metodo dela je prvi oblikoval William Head Kilpatrick. Zanimiv je zaradi samoaktivnosti udeležencev ter zaradi različnih vsebinskih možnosti. Projektno delo sestavlja več faz:

- Oblikovanje pobude in končnega cilja.
- Načrtovanje izvedbe.
- Uresničitev cilja in izvajanje.
- Evalvacija izvedbe.

(Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 93 in 94)

2.3.2 OBLIKE PEDAGOŠKEGA DELA V VRTCU

2.3.2.1 FRONTALNA UČNA OBLIKA

O tej učni obliki govorimo, kadar vzgojitelj hkrati dela s celotno skupino. To obliko dela je predvidel že Jan Amos Komensky. Prednost te oblike je, da je časovno ekonomična, vsi otroci dobijo iste informacije, hkrati pa se s tem naučijo živeti v skupini, se prilagajati in tudi počakati. Frontalna učna oblika ima tudi slabost, saj je vse prilagojeno povprečnosti, zato se lahko sposobnejši dolgočasijo, manj sposobni pa ne morejo v celoti slediti. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 76)

2.3.2.2 SKUPINSKA UČNA OBLIKA

Tu otroke razdelimo na manjše skupine, kot je igra po koticčkih. Vzgojitelj delo skupin vnaprej pripravi in dobro organizira. Najprej razloži, kaj bodo delali ter prikaže nalogo in potek dela. Na ta način otroke usposabljammo za skupinsko delo in za sodelovanje z drugimi. (Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 76)

2.3.2.3 INDIVIDUALNA UČNA OBLIKA

Temeljna značilnost te učne oblike je, da vzgojitelj dela samo z enim otrokom. Načrtno individualno delo je pomembno, kadar je v skupini otrok s posebnimi potrebami. Vzgojno-izobraževalno delo pri tej obliki lahko povsem prilagodimo posameznemu otroku, njegovim sposobnostim, znanju in zmožnostim. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 77)

2.3.2.4 DELO V DVOJICAH

Otroci delajo v dvojicah kadar je to potrebno in smiselno. Otroci delajo v dvoje kadar skupaj delata izkušenejši starejši in manj izkušen mlajši otrok ali zaradi medsebojne pomoči in sodelovanja pri izvedbi naloge. (Povzeto po: Ana Retuznik Bozovičar in Metka Krajnc, 2010, str. 77)

Slika 3: Skupinska oblika

<http://www.24ur.com/novice/slovenija/v-vrtcu-ni-bilo-getoizacije> (19. 2. 2013)

Slika 4: Delo v dvojicah

<http://www.delo.si/novice/slovenija/na-mol-nasprotujejo-radikalnim-posegom-v-predsolsko-vzgojo> (19. 2. 2013)

Slika 2: Skupna oblika

<http://vedez.dzs.si/dokumenti/dokument.asp?id=948> (19. 2. 2013)

2.4 MARIA MONTESSORI

2.4.1 ŽIVLJENJE MARIE MONTESSORI

Slika 5: Maria Montessori

<http://hollyrepenn.net/maria-montessori/> (19. 2. 2013)

Maria Montessori se je rodila leta 1870 v Italiji, in sicer v Anconi. Ko je bila stara 12 let, so se njeni starši preselili v Rim, da bi tam imela boljše pogoje odraščanja in šolanja. Spodbujali so jo, da bi postala učiteljica. Nje to ni zanimalo in se je odločila za študij medicine, kot prva ženska do tedaj. Študij medicine je končala leta 1896 kot prva ženska v Italiji. Kasneje je študirala filozofijo, psihologijo in antropologijo, predavala na ženski fakulteti v Rimu ter delala v klinikah in bolnišnicah Rima. V času, ko je delala na psihiatrični kliniki, je študirala dela Itarda in Seguina, da bi lažje pomagala tamkajšnjim otrokom. Zanje je izdelovala nove materiale in zapisovala svoja opazovanja. Ti dve leti sta zanj pomenili diplomo iz njenega vzgojno - izobraževalnega dela.

Leta 1907 je prevzela vodenje vrtca v revnem delu Rima, v San Lorenzu. Na voljo je imela malo pisarniškega pohištva, ki ga je preoblikovala za potrebe otrok. Edini pripomoček za vzgojo in izobraževanje je bil material, ki ga je uporabljala za delo z duševno prizadetimi otroki. Montessorijeva je pri opazovanju razvoja otrok prepoznala do tedaj neznan dejstva o razvoju otrok: srkajoči um in občutljiva obdobja sta postala temelj njenega nadaljnjega raziskovanja. Spoznala je, da lahko otrok razvija vse notranje potencialne le v zanj dobro pripravljenem okolju, ki mu omogoča zbranost, samostojnost, svobodno izbiro dejavnosti in red. V takem okolju so otroci postali zbrani, delovni, veseli, vljudni, naučili so se pisati, brati in računati že v predšolskem obdobju, kar je bilo posebno za čas, v katerem je Maria Montessori začela svoje delo, nedopustno.

O njenem delu se je po svetu hitro razširilo in tako so prihajali obiskovalci v njene vrtce, da bi se z lastnimi očmi prepričali o resničnosti novic o »izrednih otrocih«.

Montessorijeva je umrla na Nizozemskem leta 1952. V zadnjih letih njenega življenja je prejela mnoge častne nazive in pohvale za svoje delo povsod po svetu.

(Maria Montessori, 2009, platnica)

2.4.2 ZGODOVINA VRTCA

2.4.2.1 CASA DEI BAMBINI

Otroci so bili ob prihodu Marie Montessori v San Lorenzo oblečeni v modre halje, kakršne dajejo otrokom v ubožnicah. Otroci niso vedeli, kaj jih čaka, ko so jih vodili v neznano sobo. V njej so bili majhni stoli in mize, v kotu pa velika omara. Ko so se otroci nehali jokati in smrkati, je pred njih stopila mlada ženska v temni obleki in dejala: »Dobrodošli v Casa dei Bambini - v Otroški hiši.«

Montessorijeva je ime Casa dei Bambini izbrala zelo skrbno. Tudi prostor je bil drugačen, saj so šolske klopi bile zamenjane z majhnimi otroškimi mizami in stoli. Razlog za to je v tem, da Maria Montessori ni hotela, da bi bila soba podobna šoli, poleg tega pa je hotela početi tudi čisto drugačne stvari kot pa v šolah.

V tistem času so šole služile bolj dresiranju kot pa poučevanju otrok. Otroci so se morali vse naučiti na pamet in kot papagaji ponavljati za učiteljem. Tisti, ki se niso dovolj hitro naučili so bili zaradi tega pretepeni. Na voljo so imeli le nekaj knjig, pogosto pa tudi niso imeli s čim pisati. Predstava o izobraževanju je bila taka: učitelj ima določeno znanje, ki ga naj preda otrokom, ti pa se ga naučijo, besedo za besedo. Cilj ni bil narediti šolo zanimivo oziroma otrokom v veselje.

Maria Montessori je namesto običajnih učnih metod razvila čutne pripomočke, s katerimi bi se otroci učili s pomočjo svojih čutil: dotika, vonja in zvoka. Njena metoda poučevanja z matematičnimi in geometrijskimi oblikami, z nenavadnimi vonji in s tipanjem grobih in nežnih površin se je pri prizadetih otrocih izkazala za učinkovito, zato je to hotela preizkusiti na zdravih otrocih. Za otroke v San Lorenzu je naročila pripomočke, ki jih je uporabljala pri delu z duševno zaostalimi. Ti so dobili ime, in sicer didaktični pripomočki, ki so otrokom omogočili, da se skozi preizkušanje in napake sami učijo. Njeno osnovno načelo je bilo, naj otroci sami spoznavajo. Vzgojitelj naj bi na otroka le pazil, on pa bi sam izbiral, kaj bo počel in odkrival, kar so otroku didaktični pripomočki tudi omogočili.

Maria Montessori je v svet otrok prinesla razumevanje, prijaznost ter tudi skrb za njihovo prihodnost. (Micheal Pollard, 1997, str. 6, 7 in 8)

2.4.2.2 PEDAGOGIKA MARIE MONTESSORI V SLOVENIJI

Kljub geografski bližini Italije, je bil prvi vrtec, ki je deloval po montessori pristopu ustanovljen šele 95 let kasneje, ko je s prvim vrtcem začela Maria Montessori. Sprva so

se slovenski pedagogi z montessori pedagogiko srečali le na fakulteti, ko so imeli kratko predstavitev. V praksi pa ni imela možnosti zaživeti. Več priložnosti za seminarje, hospitacije in izobraževanja je bilo po padcu komunizma. V sodelovanju s sosednjimi državami so lahko posamezniki pridobili certifikat montessori učitelja.

Delo po načelih montessori pedagogike je bilo v prvih 15. letih samostojne Slovenije skoraj nemogoče uveljaviti. Prva ustanova, ki je v celoti začela z delom po principu montessori pedagogike je bil Angelin vrtec, ki deluje znotraj Uršulinskega zavoda v Ljubljani. Vrtec je pričel z delom januarja 2002 in ima 66 otrok v starosti od 3 do 6 let.

Zanimanje za vrtec so poleg staršev pokazali tudi strokovni delavci različnih področij. V dobrih dveh letih je vrtec obiskalo preko 500 strokovnih delavcev in študentov, ki so ob ogledu vrtca ali pri hospitacijah imeli tudi predstavitev osnov montessori pedagogike.

Zaradi velikega zanimanja je Uršulinski zavod v sodelovanju z Montessori organizacijo iz Nemčije (Montessori Verband Aachen) organiziral prvo izobraževanje v Sloveniji za pridobitev diplome montessori učitelj.

(Maria Montessori, 2006, str. 9 in 10)

2.4.3 METODA MONTESSORI

Prav iz opazovanja otrok je Maria Montessori začela razvijati metodo, ki jo je kasneje poimenovala metoda Montessorijeve. Ta je nastala iz tega, kar so otroci počeli spontano, saj je bila Maria prepričana, da otroci sami najbolje vedo, kako se učijo. In spoznanje, da se proces učenja začne pri otroku in ne učitelju, je postalo eno izmed temeljnih kamnov pri poučevanju majhnih otrok, tudi v šolah, ki se drugače ne strinjajo z vsemi pogledi Montessorijeve na poučevanje. Opazovanja in otroci v Otroški hiši so jo pripeljali do novih spoznanj o otroškem vedenju in učenju. To je pojasnila s primerom triletne deklice, ki je delala z valji in desko, v katere jih je moč vtakniti. Maria jo je opazovala, kako je vajo spet in spet ponavljala, tako zavzeto, da ni opazila, kaj se je okoli nje v sobi dogajalo. Ko je spravila vse valje v prave luknje že dvainštiridesetič, je nenadoma »prenehala, kakor bi se prebudila iz sanj in se nasmehnila, kakor bi bila srečna. In oči so se ji svetile.« Montessorijeva se je začela spraševati, zakaj je hotela deklica eno in isto vajo tolikokrat ponoviti in zakaj se ji je zdelo, da je njena naloga opravljena po dvainštiridesetem poskusu. Kot je zapisala je bil to »prvi neizbežen pogled v neraziskane globine otroškega duha«. Privedel jo je do spoznanja, da otroci čutijo potrebo po ponavljanju vaje, ki so jo že delali. Morda jim ponavljanje daje občutek varnosti, preden

se lotijo nove naloge. Otroci, ki so vključeni program, ki dela po metodi Montessorijeve, imajo močno potrebo po redu in čistoči. Vsak otrok je po uporabi svojega predmeta tega spet pospravil na svoje mesto na polici. To je dajalo vsakemu otroku občutek varnosti, da bo vsak predmet, če ga ne bo uporabljal že kdo drug, vedno na svojem mestu in pripravljen za uporabo. Hkrati pa so otroci začeli ceniti pripomočke, s katerimi so delali, in druge otroke, ki so delali z njimi.

Bistvo metode Montessorijeve je v prepričanju, da si otroci želijo delati in da bodo zavestno delali, če jim omogočimo delo, ki bo primerno njihovi starosti in stopnji razvoja. (Micheal Pollard, 1997, str. 28, 29 in 30)

2.4.4 VZGOJNI PRISTOP MARIE MONTESSORI

Vzgoja ima najmočnejši vpliv na človeka in njegov tek življenja. Maria Montessori je s svojim vzgojnim pristopom pokazala pomembnost vzgojitelja in z njim povezanega pogleda na vzgojo in subjekte, ki sodelujejo pri njej. Njeno odkritje otroka kot drugačnega od odraslega je v več vidikih tudi navdih za današnje vzgojitelje in programe, ki nastajajo. Dolgujemo ji tudi hvaležnost za mnoge vzgojne poglede, ki jih danes želijo privzgojiti vsakemu vzgojitelju: da se otroci že od rojstva želijo učiti, da uživajo, če lahko sami odkrivajo svet okoli sebe, da se bolje učijo, če imajo za to ustrezne vzgojne pripomočke.

(Povzeto po: Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 104)

Naključen obiskovalec montessori ustanove bo montessori pristop lahko na prvi pogled prepoznal po umirjenosti, samostojnosti otrok in individualnem pristopu. Videl bo prostor, prilagojen velikosti otrok, na otroku dosegljivih policah bo videl veliko različnih razvojnih materialov. Otroci različnih starosti bodo hodili po prostoru ali sedeli in delali, izbirali materiale, drugi bodo opazovali ali pripravljali malico. Vsak bo izbral tisto, kar želi. Na voljo bodo imeli veliko materialov na različnih razvojnih stopnjah: od preprostih do bolj kompleksnih in to na različnih področjih (vsakdanje življenje, zaznavanje, matematika, jezik, umetnost in znanost).

Otroci v montessori ustanovah delajo v ozračju spoštovanja, svobode, odgovornosti in urejenosti. Tak pristop je predvsem učenje za življenje, saj vključuje samomotivacijo, samodisciplino, samospoznavanje, sistematičen pristop do reševanja težav, pridobivanja znanja in veščin ter omogočanja veselja do učenja. (Maria Montessori, 2006, str. 8 in 9)

2.4.5 OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI

2.4.5.1 POGLED NA OTROKA

Njeno spoznanje, da ima otrok posebne zmožnosti, da se lahko razvija, a da je večkrat nemočen in nerazumljen v rokah in očeh odraslih, jo je gnalo, da bi ljudem razkrila skrivnost otroštva.

»Otrok ni prazna posoda, ki jo moramo napolniti. Ne, otrok je tisti, ki zraste v odraslega in ni ga človeka, ki se ne bi razvil iz otroka, kar je vsak nekoč bil.«

V Srkajočem umu je zapisala: »Koncept novega izobraževanja temelji na skrbi za živa bitja in se razlikuje od vseh prejšnjih konceptov. Nič več ne izhaja iz kurikuluma. Izobraževanje se mora prilagoditi življenju in sprijazniti z njegovimi dejstvi. V luči tega prepričanja tudi izobraževanje novorojenčkov postane nenadoma pomembno. Ti lahko postanejo predmet našega poučevanja, ki se ga moramo lotiti na takšen način, s katerim bi ugotovili, kakšne so otrokove osnovne potrebe.«

Otroku pripisuje velike dosežke in razbija stare predstave o materinstvu, saj mati ni tista, ki otroka oblikuje, ga nauči govoriti in hoditi. To je vendar otrok sam. On je tisti, ki iz svoje okolice vsrkava, kar potrebuje, on je tisti, ki se razvija v odraslega prihodnosti. S tem ni želela zmanjšati avtoritete staršev in vzgojiteljev, *ampak jim je dala pomembno vlogo, da otroku pomagajo pri oblikovanju primerne okolja, ozračja sprejemanja, varnosti in ljubezni do otroka.* (Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 105, 106)

2.4.5.2 OTROKOV RAZVOJ IN UČENJE V PEDAGOGIKI MARIE MONTESSORI

Načelo montessori pedagogike je spoštovanje otroka, njegove osebnosti in dostojanstva. Posebno pozornost je namenila upoštevanju individualnosti in pozornosti odraslih do vsakega otroka. Montessorijeva meni, da moramo otroku omogočiti odgovornost za lasten razvoj, da si lahko sam razvije svoje sposobnosti, če občuti, da ga odrasli brezpogojno ljubijo in sprejemajo ter če odrašča v okolju, ki je primerno za njegove razvojne značilnosti in mu znotraj nujnih meja nuditi možnost za svobodni razvoj.

Maria Montessori je menila, da ima vsak otrok lastni gensko določen program razvoja. Razvoj posameznika do 24. leta je razdelila na štiri obdobja, ki trajajo šest let. Po njenem prepričanju je otrok biološki, hkrati pa tudi duševni organizem. Meni, da ga je možno »vzgajati« že v prenatalnem obdobju, saj si zapomni izkušnje, kot sta zvok in ritem jezika.

Ločitev ob rojstvu se spremeni v novo obliko navezanosti med materjo in otrokom. V prvih mesecih je zato zelo pomembno dojenje, ki predstavlja najglobljo intimnost med materjo in otrokom. S pomočjo materine skrbi lahko novorojenček raziskuje novo okolje in odkriva nove možnosti za življenje v njem.

Predšolski otrok je po njenem mnenju v obdobju, v katerem so njegovi potenciali za učenje največji. Otroci živijo z vsemi svojimi čutili, so radovedni, želijo ustvarjati kontakte in imajo neizmerno sposobnost sprejemanja in prilagajanja. Montessorijeva pravi, da imajo otroci do šestega leta »duh,« ki vpija vse informacije iz okolja.

To obdobje deli na obdobje nezavednega vsrkavanja okolja, ki traja do tretjega leta, in na obdobje zavestnega vsrkavanja okolja do šestega leta. Doba najzgodnejšega okolja ima velik pomen za otrokov duševni razvoj. Mali otrok v začetku vse vpija pretežno nezavedno, uči se vedno in povsod ter postopoma prehaja k zavednemu učenju, k zavestnemu usmerjanju pozornosti in koncentracije. Značilen primer je učenje govora, ki poteka z neverjetno lahkoto, saj otrok potrebuje le komunikacijo, prežeto s čustvi.

Prvi dve leti otrok s svojim vsrkajočim razumom pripravlja vse svoje individualne poteze, četudi se tega ne zaveda. Zavedno učenje je deloma posledica znanja in deloma razvoja jezika. Otrok pridobiva večjo sposobnost kontrole svojih dejanj in uveljavljanja lastne volje. Pridobiva nove zmožnosti in nenehno sprašuje, zakaj in kako. Otrokov razum je operativen in ustvarjalen: ima zmožnost, da predela podatke iz realnosti in ustvarja originalen pogled na svet.

Maria Montessori je bila ena prvih, ki je govorila o občutljivih obdobjih v razvoju. To so obdobja, ki so gensko programirana in povezana s časom, ko je otrok posebno dovzeten in zmožen za opravljanje določenih nalog. Če se to obdobje zamudi, otrok izgubi specifično občutljivost in željo za te dejavnosti, kar slabo vpliva na njegovo zorenje in psihični razvoj. Kar otrok asimilira v občutljivem obdobju, postane stalna sposobnost za vse življenje, ki je ni moč nadomestiti v nekem drugem obdobju.

Govori o naslednjih občutljivih obdobjih predšolskega otroka:

- **OBČUTLJIVOST ZA RED**, ki je aktualna zlasti v prvih treh letih življenja. Otroci imajo radi ustaljene postopke ravnanja z njimi, znane osebe in znano

okolje, vse spremembe v tem smislu pa jih motijo. Red se nanaša na navade in pravila, ki jih otroci lahko razumejo in ki jim pomagajo, da se orientirajo po svetu. Otrok ima večjo željo po tem, da notranje uredi to, kar že ve, kot pa da pridobiva novo znanje.

- **OBČUTLJIVOST ZA PODROBNOST**, se kaže med prvim in drugim letom. Pozornosti do podrobnosti je del otrokovega prizadevanja, da bi si zgradil razumevanje sveta. Otrok je npr. pozoren na majhne predmete v okolju, ki jih odrasli komaj opazijo.
- **OBČUTLJIVOST ZA UČENJE Z VSEMI ČUTILI**. Otrok od rojstva pridobiva informacije iz okolja preko vseh čutil: vida, sluha, dotika, okusa in vonja. Pomembno je, da otroku nudimo čim več senzornih dražljajev.
- **OBČUTLJIVOST ZA JEZIK** je značilna za celotno predšolsko obdobje. Neverjetna je zlasti zaradi lahkote in hitrosti, s katero se otrok nauči vseh ravni jezika. Tudi za razvoj jezika velja, da poteka v nespremenljivem zaporedju stopenj, ki se kažejo v skokovitem napredovanju.
- **OBČUTLJIVOST ZA HOJO** pomeni, da se otrok od brezmočnega spremeni v aktivno bitje. Cilj hoje pri otrocih je drugačen kot pri odraslih. Otrok ne hodi po stopnicah, da bi dosegel vrh, temveč zaradi vzpenjanja kot takega. To pogosto ponavlja, dokler je v občutljivem obdobju za hojo.
- **OBČUTLJIVOST ZA RABO ROK** je aktualna med osemnajstim mesecem in tretjim letom. V tem času uživajo v prijemanju, odpiranju in zapiranju stvari, zlaganju v škatle in jemanju ven. Naslednji dve leti postajajo gibi še natančnejši, v ospredju pa je občutek tipanja.
- **OBČUTLJIVOST ZA SOCIALNE VIDIKE ŽIVLJENJA**. Prva tri leta otrok potrebuje osebo, ki je zanj pomembna (mater), medtem ko do šestega leta potrebo, da se igra z drugimi otroki. Od dveh in pol let ali treh let se otrok vse bolj zaveda, da je del skupine, pokaže intenzivni interes za vrstnike in z njimi vedno bolj sodeluje v igri. V tem obdobju začnejo otroci tudi posnemati vedenje odraslih in začenjajo sprejemati pravila skupine.

M. Montessori je bila prepričana, da je napačno otroke siliti k učenju, ker se radi učijo in sami najbolj vedo, kako naj se učijo. Otroci se učijo z aktivno udeležbo in s tem, da so vključeni v praktične aktivnosti.

V prih treh letih je pomembno svobodno gibanje, otrokovo sodelovanje pri dejavnostih iz praktičnega življenja in razvoj jezika. Pomembni aktivnosti predšolskih otrok sta vzgoja čutov in gibanje. Izkušnje, do katerih pride otrok z uporabo vseh čutil, mu pomaga, da komunicira s svetom in vstopa v odnose.

Zelo pomembno je gibanje celega telesa, saj naj bi se mišljenje razvijalo s pomočjo gibanja, spodbujalo pa tudi duhovni razvoj.

Vzgoja mora potekati skozi okolje in ne z besednimi instrukcijami.

Za obdobje od tretjega od šestega leta je značilna hitra fizična rast in razvoj psihičnih sposobnosti. Otrok razvija svoje občutke, zato je njegova pozornost usmerjena v okolje.

Otrok že v vrtcu spoznava tudi črke in števila ter druge znake. Maria Montessori je menila, da se otroci pisanja in branja lahko začnejo učiti pri štirih letih in to počnejo z velikim navdušenjem, saj so v tem obdobju občutljivi za jezik. Pri učenju je pomembna postopnost. Pomembno je, da vzgojiteljice otrok ne silijo k dejavnostim ter od njih ne zahtevajo rezultatov.

Prek razvoja čutil in gibanja se želi otrok osamosvojiti, zato je temeljno načelo vzgoje v tem obdobju »pomagaj mi, da to napravim sam«. Zelo pomembno je, da odrasli sledijo otrokovemu interesu, saj se vsak posameznik uči skladno z lastnim tempom in ob zanj primernem času. (Povzeto po: Dr. Marcela Baitstič Zorec, 2003, str. od 196 do 200)

2.4.6 OKOLJE

2.4.6.1 PRIPRAVLJENO OKOLJE

Pripravljeno okolje je pojem, ki obsega vse, kar pripravijo odrasli v okolju, ki obdaja otroka, če se zavemo njegovih značilnosti in potreb. Če je okolje skrbno pripravljeno, potem otroci delajo v njem z vedno večjo zbranostjo in notranjim nadzorom (samokontrolo). (Maria Montessori, 2006, str. 8)

Značilnosti okolja montessori učilnice naj bi imele naslednje komponente:

1. SVOBODA pomeni, da si lahko otrok svobodno izbira materiale na policah, socialne odnose, čas in kraj dela. Samo v takšnem ozračju se lahko otrok odpre. Prava svoboda je

posledica notranjega razvoja, ki otroka vodi v smeri samostojnosti, volje in discipline. Kako lahko otroku pomagamo pri tem razvoju:

- Vse, kar lahko otrok naredi sam in si to tudi želi, naj naredi, odrasel mu pomaga, če je potrebno.
- Otroka spodbujamo, da dejavnost, ki si jo je izbral, dokonča in pospravi.
- Otroku omogočimo konstruktivno delo.
- Odrasel otroku postavi jasno mejo med konstruktivnim, dobrim, destruktivnim, asocialnim.

2. STRUKTURA IN RED pomeni, da imajo stvari svoje mesto. Vzgojitelj ustvarja okolje, ki ni statično, vendar je urejeno, kar je v pomoč otrokom.

3. REALNOST IN NARAVA sta potrebni, da lahko otrok osvoji notranje naravne meje, zakonitosti, ki vladajo v naravi. V sobi zanj pripravimo realne stvari. Ker je na polici le po en primerek določenega materiala, se otrok uči čakati in postajati potrpežljiv. Zanj pripravimo tudi razne poskuse, ki jih lahko kasneje sam samostojno izvede in opazuje.

4. LEPOTA IN OZRAČJE, ki spodbujata k spontanemu in pozitivnemu odgovoru na življenje. V sobi naj ne bo ne preveč, ne premalo stvari, vse dobre kakovosti, skrbno in mikavno pripravljeno ker dobro načrtovano.

5. DIDAKTIČNI MATERIALI. Včasih jim dajemo prevelik pomen. Če otrok v okolju ne čuti ljubezni, spoštovanja, svobode, potem tudi materiali ne morejo služiti svojemu namenu.

6. RAZVOJ ŽIVLJENJA V SKUPNOSTI je osnovan na delu v istem prostoru, ne pa v sočasnosti istega dela, ne glede na starost in zmožnosti otrok. Socialni čut se v tem obdobju razvija predvsem posredno, z delom, ki vodi v samodisciplino. Šele nato je primerno otrokom ponuditi skupno, kolektivno disciplino. Temu je namenjeno vsakodnevno gibanje in igra tišine.

V učilnici montessori so zastopana različna področja, ki vsebujejo raznolike materiale, pripravljene na pladnjih ali takšen način, da jih lahko otrok samostojno prenese in se z njimi zaposli. Ta področja so: vsakdanje življenje, zaznavanje, jezik, matematika, umetnost in znanost. (Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 107, 108 in 109)

2.4.6.2 PRIPOMOČKI, PRIMERNI ZA OTROKE

Razvojni materiali so del pripravljenega okolja, ki jih je oblikovala Maria Montessori in jih še danes oblikujejo tako, da pomagajo razumskemu razvoju, razvoju zbranosti, koordinacije, samostojnosti, socializacije in občutka za red. Okolje otroku omogoča, da razvija občutek za druge na naraven in neprisiljen način. (Maria Montessori, 2006, str. 8)

Materiali so v učilnici montessori izbrani in imajo določene značilnosti: stopnjujejo se od preprostega k zapletenemu, od konkretnega k abstraktnemu, vsebujejo določeno izolacijo problema ali lastnosti, posredno pripravljajo otroka na zahtevnejša dela, s katerimi se bo srečal. (Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 109)

Razvijanje pripomočkov je terjalo veliko časa. Najprej je te preizkusila v Casi dei Bambini. Vsi pripomočki so bili svetli in svetleči, geometričnih oblik in izdelani za otroke. Vsi pripomočki so morali ostati kvalitetni tudi ob nenehni uporabi otrok. Otrokom so omogočili, da sami odkrivajo lastnosti materiala, ki so ga izbrali.

(Micheal Pollard, 1997, str. 40)

2.4.7 VLOGA ODRASLEGA, VZGOJITELJA

Vloga vzgojitelja v montessori pedagogiki je posebna, saj vzgojitelj ne posreduje znanja, ampak pripravlja okolje, katerega del je tudi sam. Njegova glavna naloga je opazovanje otrok in njihovega dela. Je otrokom zgled in vir znanja.

(Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 109 in 110)

Zato odrasel ne kriči in ne kliče vseh otrok skupaj. Posega čim manj, zato da bi lahko preizkušal neodvisnost in odkril, da zna delati sam in najti morebitne napake. Stalno oblikovanje odraslega v tem smislu ni nič manj pomembno od stalne in skrbne priprave okolja, namenjenega izkušnji svobode in aktivnostim, ki jih lahko izvajajo otroci.

(Povzeto po: Andrej Štradjot (prevedel) 1996, str. 38, 39 in 40)

Postati montessori vzgojitelj ne zadeva le znanja o otroku, o didaktičnih materialih in o metodi sami, temveč tudi notranje spreobrnjen v načinu življenja in razmišljanja, kot predlaga Montessorijeva. Ker je vsak otrok unikat in enkraten, naj bi bil tudi naš odnos do vsakega edinstven, primeren za njegovo dobro.

(Metka Capuder, september/oktober 2006, str. 109 in 110)

2.4.8 POSEBNOSTI KONCEPTA MARIE MONTESSORI

2.4.8.1 POMEMBNOST ČUTIL

Vse, kar zaznamo in prepoznamo, nam posredujejo čuti. S pomočjo čutov spoznavamo svet in druge ljudi ter dojemamo sebe kot posameznika. Običajno govorimo o petih različnih čutih, ki jih ima človek: vid, sluh, voh, okus in otip.

Čuti in možgani ne le da zaznavajo, ampak tudi oblikujejo. Pravzaprav bi lahko rekli, da so možgani najpomembnejše čutilo. Pri otrocih vpliva šolanje čutov na celotno osebnost. Tako npr. otrokom, ki odraščajo v glasbeno spodbujajočem okolju, raste tudi njihov inteligenčni kvocient, vidno se jim izboljša socialno vedenje in razvije se jim globlji čut za stvarnost.

(Povzeto po: Norbert Londa in soavtorji, 1997, str. 6, 7)

Pripomočki, ki jih je razvila Maria Montessori, so bistvo njene metode in osnova procesa učenja. Tako imenovani »čutni pripomočki« naj bi otrokom omogočali raznolike izkušnje z vsemi čuti.

Tako je naredila zbirke valjev različnih dimenzij, ki jih je mogoče vtakniti v ravno pravšnjo luknjo na posebni deski; lesene kocke naraščajoče velikosti od enega do desetih centimetrov, iz katerih je moč sestaviti stolp; telesa različnih oblik, od prizme do kvadra; tablice in kartončke, katerih površina je različno gladka; različne vrste tkanih materialov in skledice različnih oblik, v katere jih je moč vložiti.

Vsaka zbirka pripomočkov ima drugačen namen: naučiti otroka razlikovati različne velikosti, različne prostornine ali štetja. S čutnimi pripomočki so se lahko matematičnih in geometrijskih osnov učili celo štiriletni otroci, saj jim je prav učenje s pomočjo čutov olajšalo dojetje teh težavnih spoznanj.

Preden se začne otrok učiti brati in pisati, proučuje oblike črk, ki so izrezane iz smirkovega papirja in prilepljene na gladko podlago. S tem si otrok vtisne oblike črk v spomin preko čuta za dotik.

(Maria Montessori, 2006, str. 28, 29)

2.4.8.2 IGRA TIŠINE

Nekega dne je Maria Montessori v Otroško hišo prinesla spečega štirimesečnega dojenčka. Otroke je opozorila na to, kako je dojenček tiho in se pošalila, da nobeden izmed njih ne zmore biti tako tiho. Vendar pa so se vsi potrudili biti čimbolj tihi in kmalu je v sobi zavladala popolna tišina. Vsi otroci so sedeli nepremično in se učili nadzorovati svoje dihanje. Na vse obraze je legla mirnost in resnost človeka, ki meditira.

Ta izkušnja je Maria Montessori spodbudila, da je izdelala igro, ki jo je poimenovala »Igra tišine« in so se jo igrali po Otroških hišah. Začenjala se je medtem, ko so otroci delali in je učiteljica naenkrat izobesila tablico z napisom »Tišina«. Ko so otroci drug za drugim opazili napis, so takoj potihoma odložili svinčnike, kocke, ploščice, medvedke ...

Bistvo Marijinega poučevanja in njene osebnosti sploh je bilo, da je vsakemu otroku omogočila mir, tišino in urejenost znotraj njega samega. Učenci Montessorijeve so začenjali tudi sami razvijati svoj svet miru, ko so na njen način uporabljali pripomočke v otroški hiši.

(Maria Montessori, 2006, str. 35, 36 in 37)

2.4.8.3 RAZVOJ JEZIKA

Ljudje so večinoma prepričani, da sta branje in pisanje najpomembnejša stvar, ki se je otrok mora naučiti, ko začne hoditi v šolo. Ko je Maria ustanavljala Otroške hiše, si je bolj prizadevala, da bi otrokom pomagala »odkriti same sebe« in raziskovati svet okoli sebe, kakor pa da bi jih naučila različnih veščin. Kmalu je ugotovila, da matere, ki svoje otroke pripeljejo k njej, pričakujejo od nje, da jih bo naučila branja in pisanja, zato je začela iskati najboljšo metodo.

(Maria Montessori, 2006, str. 37)

V občutljivi fazi obvladovanja jezika je ta material v skladu s senzoričnim materialom. Montessori vzgojitelj bo zavestno poskušal posredovati otrokom jasen, bogat in raznolik jezik, s katerimi bi izrazil občutke. Najbolj znan material za jezik so verjetno črke, napisane na občutljivem, grobem papirju. Montessori metoda poučevanja branja in

pisanja je sintetična metoda. Najprej se otrok nauči posameznih besed, s katerimi kasneje tvori besede in stavke.

(Povzeto po: Marielle Seitz in Ursula Hallwachs, 1997, str. 83, 84)

2.4.8.3.1 Razvoj pisanja in branja

Glede na svoje prejšnje izkušnje se je Maria Montessori zavedala, da se bodo naučili brati in pisati, če si bodo tega sami resnično želeli. Tako je Maria obrnila stare predstave o poučevanju na glavo. Običajno so otroke najprej učili brati. Maria je začela s pisanjem. Ko je opazovala otroke delati z njenimi čutnimi pripomočki, je opazila, kako so otroci občutljivi že za majhne razlike v grobosti ali gladkosti materiala. To lastnost je uporabila, da bi jih naučila črk abecede. Tako je izrezala črke iz smirkovega papirja in jih nalepila na karton. Tako so s prsti otroci občutili, otipali oblike črk, njihove krivulje in ravne črte in črke so za njihove čute postale resnične. Ker so otroci zdaj črke fizično poznali, so se jih mnogo lažje in hitreje naučili oblikovati in zapisati. Drobne in prefinjene razlike v grobosti materialov so otrokom omogočile boljše razumevanje in jim povečale občutljivost za svet okoli njih. Njihov razum ni bil odprt le za branje in pisanje, ampak mnogo več: odprt je bil celemu spektru čutov.

Ta metoda se je izkazala kot izjemno uspešna. Od spoznavanja oblik so otroci prešli k zapisovanju črk.

(Maria Montessori, 2006, str. 38, 39)

2.5 EMPIRIČNE RAZISKAVE

V tem delu bomo predstavili vse metode, ki so bile narejene v namen te raziskovalne naloge. Izvedli smo tri različne metode. Opravili smo tri različne ankete, ki se med seboj razlikujejo glede na tematiko raziskovanja. Ankete, ki smo ju izvedli v vrtcih med starši, se med seboj razlikujeta po tem, da so eni otroci vključeni v javni vrtec, drugi pa v vrtec Marie Montessori. Tako smo dobili rezultate, ki predstavljajo njihove razloge, zakaj so svojega otroka vpisali v točno ta vrtec. Anketirali smo 161 staršev. 100 izmed njih ima otroka vpisanega v javni vrtec, preostalih 61 v vrtec Marie Montessori. Želeli smo izvesti 200 anket med starši, a na žalost nismo dobili vrnjenih 100 anket v vrtcih M. M., čeprav smo ankete razposlali v tri vrtce po Sloveniji: Montessori inštitut v Dravljah, Hiša otrok vrtec Montessori v Mariboru in Angelin vrtec v Ljubljani. Izvedli smo tudi ankete med mimoidočimi. Skupaj smo jih opravili 200, polovico med mimoidočimi v Ljubljani in preostanek med sprehajalci v Celju. Anketiranci so nam povedali ali so že kdaj slišali za vrtec M. M., ter če so, so navedli še vir pridobljenih informacij.

Pomembno vlogo pri naši raziskavi so imele tri institucije, ki so nam omogočile tako praktični vpogled v njihovo delovanje, kot tudi kasneje z možnostjo opravljanja intervjuja z vodstvom posamezne institucije. Tako smo opravili tri strukturirane intervjuje. Prvega smo opravili z gospo Zorico Blagotinšek, ki je ravnateljica Angelinega vrtca v Ljubljani, drugega z gospo Vanjo Krašovic, ravnateljico vrtca Anice Černejeve v Celju, ter nazadnje še intervju z gospo Tilko Matjašič Slodnjak, ravnateljico Kindergarten Alterbach v Salzburgu. Vse tri gospe so nam podale informacije o načinu, metodah, oblikah in pristopu dela v njihovih vrtcih. S pomočjo njihovih odgovorov bomo lahko izvedli želeno primerjavo.

V vseh treh vrtcih so nam dali tudi možnost hospitacij. Tako smo v Angelinem vrtcu in v vrtcu Anice Černejeve izvedli šest hospitacij. Šest ravno zato, ker je v obeh omenjenih vrtcih šest področij. V javnem so: umetnost, jezik, matematika, gibanje, narava in družba. V vrtcu, ki je zasnovan po konceptu Marie Montessori pa so: vsakdanje življenje, umetnost, jezik, zaznavanje, znanost in matematika. S pomočjo hospitacij smo dobili dejanski vpogled v njihov vsakdan – njihovo dnevno rutino in prav tako usmerjene dejavnosti. V Salzburgu pa smo si imeli možnost ogledati javni vrtec, ki ima eno izmed sob tudi sobo Marie Montessori. Lahko bi rekli, da sta oba koncepta, ki ju raziskujemo, strnjena skupaj in smo lahko tako na enem mestu videli tako javni vrtec kot vrtec Marie Montessori.

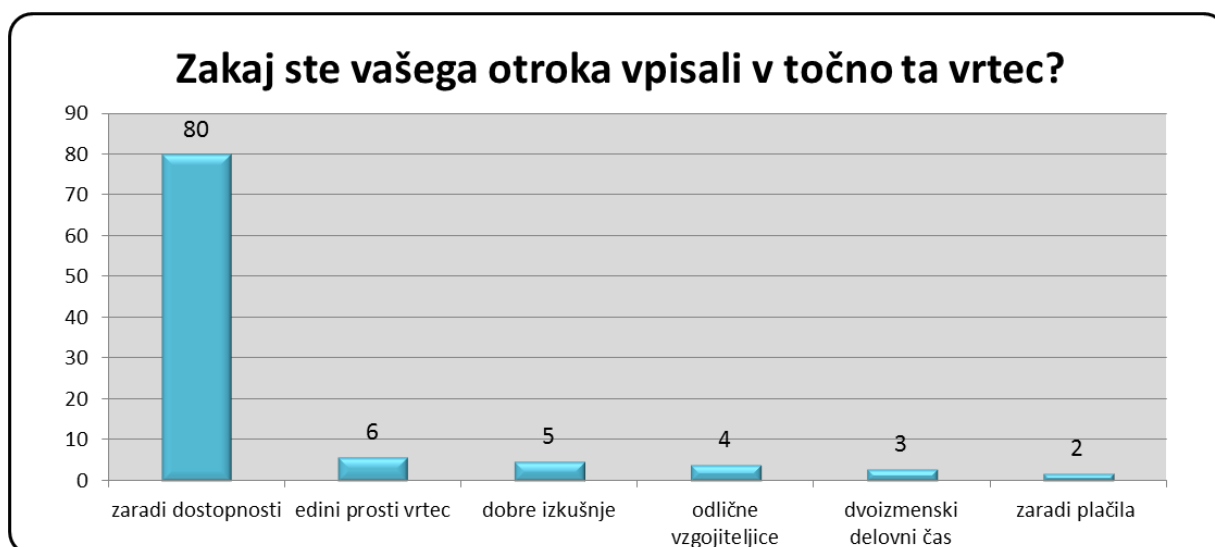
2.5.1 ANALIZA ANKET

2.5.1.1 ANKETA MED STARŠI OTROK V JAVNEM VRTCU

1. Tabela 1: Zakaj ste Vašega otroka vpisali v točno ta vrtec?

Zaradi dostopnosti	80	80,00 %
Edini prosti vrtec	6	6,00 %
Dobre izkušnje	5	5,00 %
Odlične vzgojiteljice	4	4,00 %
Dvoizmenski delovni čas	3	3,00 %
Zaradi plačila	2	2,00 %
SKUPAJ	100	100,00 %

1. Graf 1: Zakaj ste Vašega otroka vpisali v točno ta vrtec?

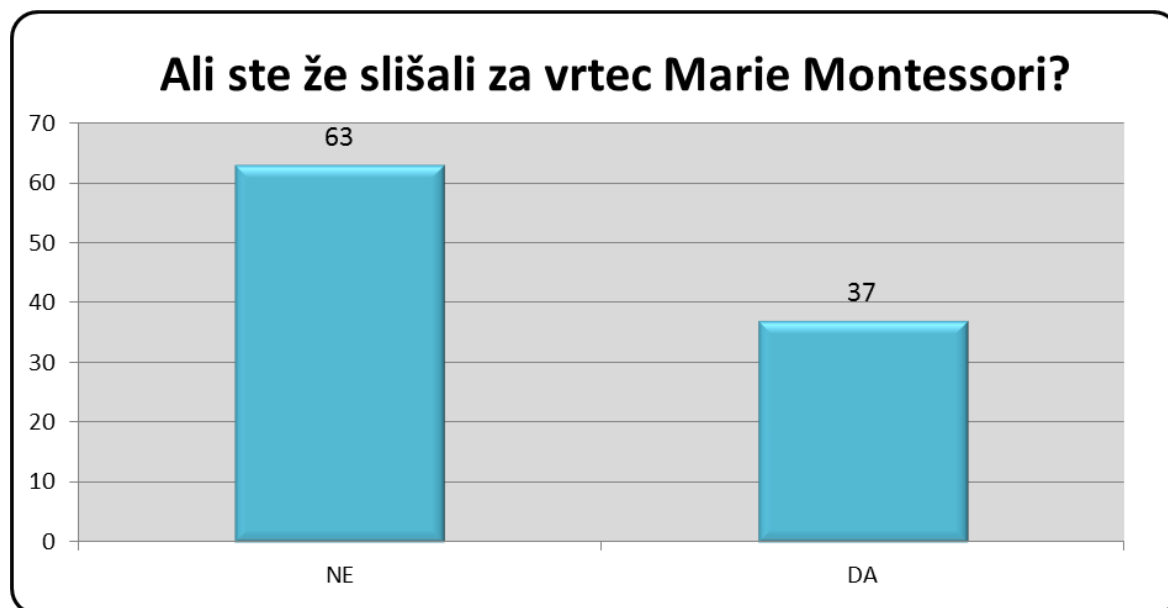

Največ staršev je svojega otroka vpisalo v izbrani vrtec zaradi njegove dostopnosti, in sicer kar 80 anketirancev od 100. Pod to besedo je mišljena dostopnost kot bližina doma, službe – torej lokacija. 6 staršev je odgovorilo, da so svojega otroka vpisali zaradi prostega mesta (saj so vrtci polni), 5 zaradi dobrih izkušenj v izbranem vrtcu, 4 zaradi strokovnih delavk, torej diplomiranih vzgojiteljic in vzgojiteljic, 3 zaradi dvoizmenskega delovnega časa, 2 pa zaradi samega plačila.

2. Tabela 2: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?

NE	63	63,00 %
DA	37	37,00 %
SKUPAJ	100	100,00 %

2. Graf 2: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?

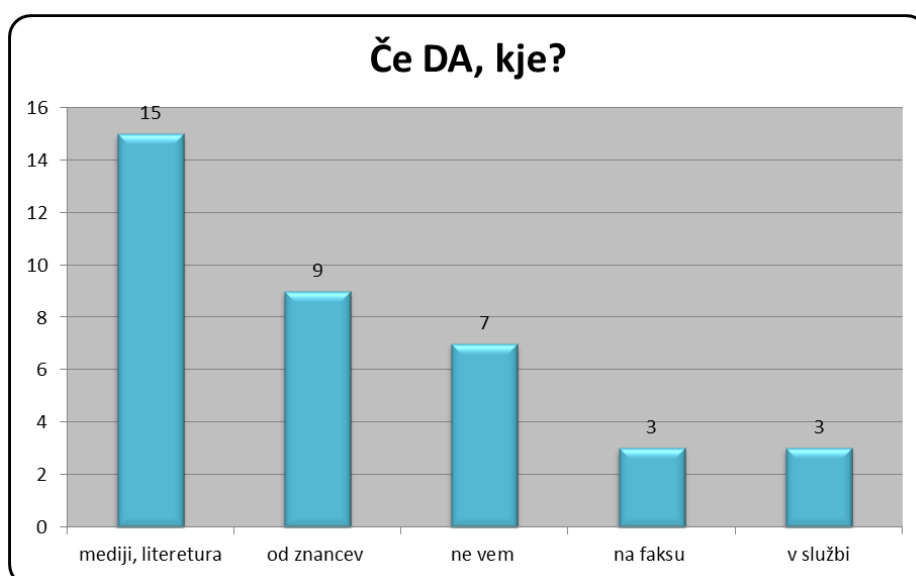

Iz grafa in tabele je razvidno, da večina staršev, ki ima svojega otoka vključenega v javnem vrtcu, še ni slišala za vrtce Marie Montessori, in sicer je tako odgovorilo 63 staršev, preostalih 37 pa je odgovorilo z da.

3. Tabela 3: Če DA, kje?

Mediji, literatura	15	40,60 %
Od znancev	9	24,30 %
Ne vem	7	18,90 %
Na faksu	3	8,10 %
V službi	3	8,10 %
SKUPAJ	37	100,00 %

3. Graf 3: Če DA, kje?

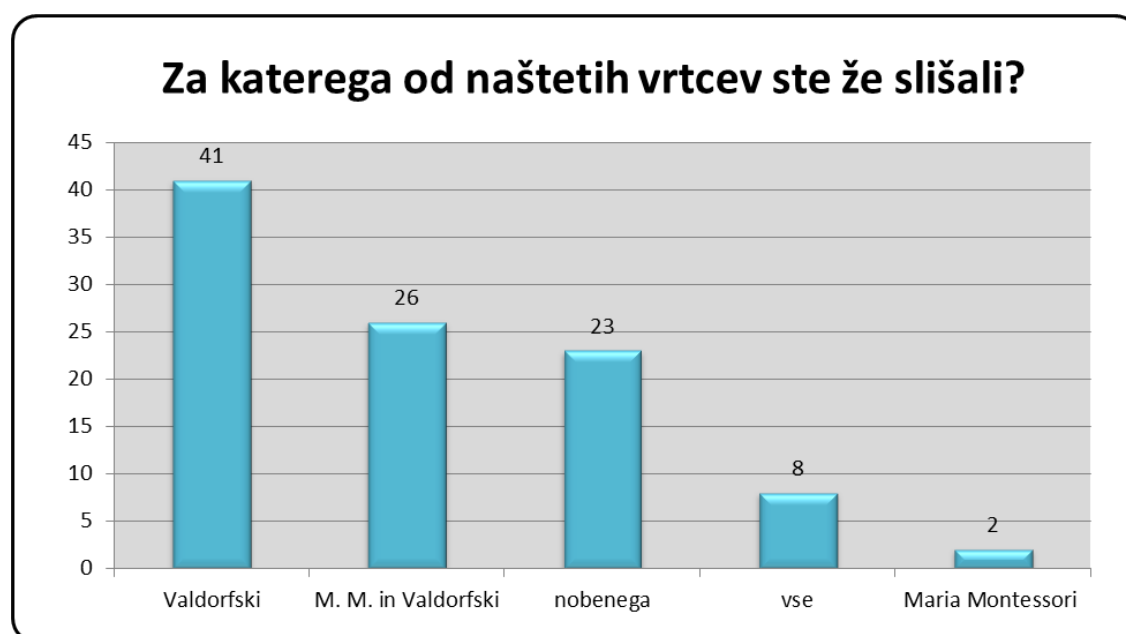

37 staršev, ki so odgovorili z da, jih je za vrtec Marie Montessori izvedelo preko medijev ali literature 15. 9 se jih je seznanilo z njim preko znancev (prijatelji, sorodniki), 7 vprašanih nam ni znalo pojasniti, kje so slišali zanj, 3 so se o tem učili na faksu in prav tako 3 so dobili informacije o omenjenem konceptu v službi.

4. Tabela 4: Za katerega od naštetih vrtcev ste že slišali?

Valdorfski	41	41,00 %
M. M. in Valdorfski	26	26,00 %
Nobenega	23	23,00 %
Vse	8	8,00 %
Maria Montessori	2	2,00 %
SKUPAJ	100	100,00 %

4. Graf 4: Za katerega od naštetih vrtcev ste že slišali?

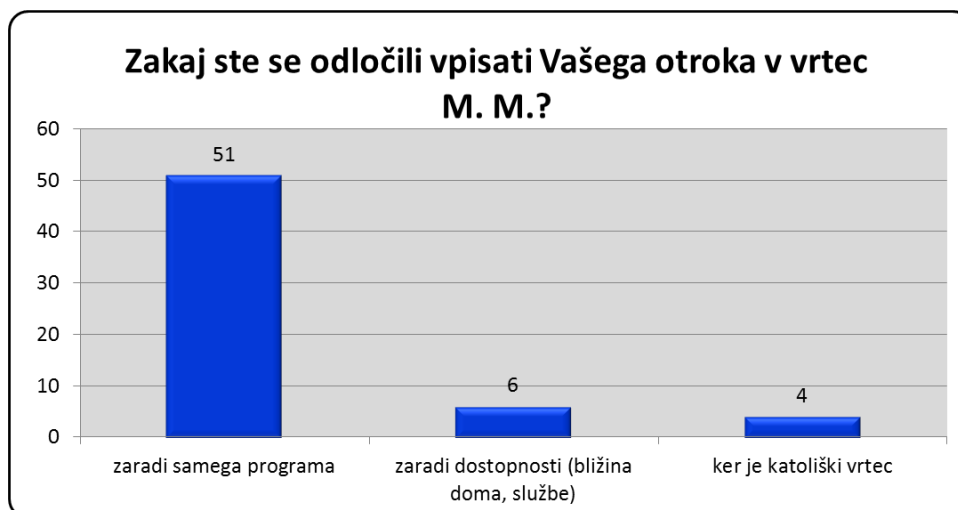
Na vprašanje, za katerega od zgoraj naštetih vrtcev ste že slišali, so anketiranci odgovorili takole: 41 izmed 100 jih je slišalo za Valdorfski vrtec, 26 jih je odgovorilo, da so slišali za vrtec Marie Montessori in za Valdorfski vrtec, 23 jih ni izbralo nobenega, kar pomeni, da zanje še niso slišali, 8 staršev je obkrožilo vse in 2 sta slišala le za koncept M. M.

2.5.1.2 ANKETA MED STARŠI OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI

1. Tabela 5: Zakaj ste se odločili vpisati Vašega otroka v vrtec M. M.?

Zaradi samega programa	51	83,60 %
Zaradi dostopnosti (bližina doma, službe)	6	9,80 %
Ker je katoliški vrtec	4	6,60 %
SKUPAJ	61	100,00 %

1. Graf 5: Zakaj ste se odločili vpisati Vašega otroka v vrtec M. M.?

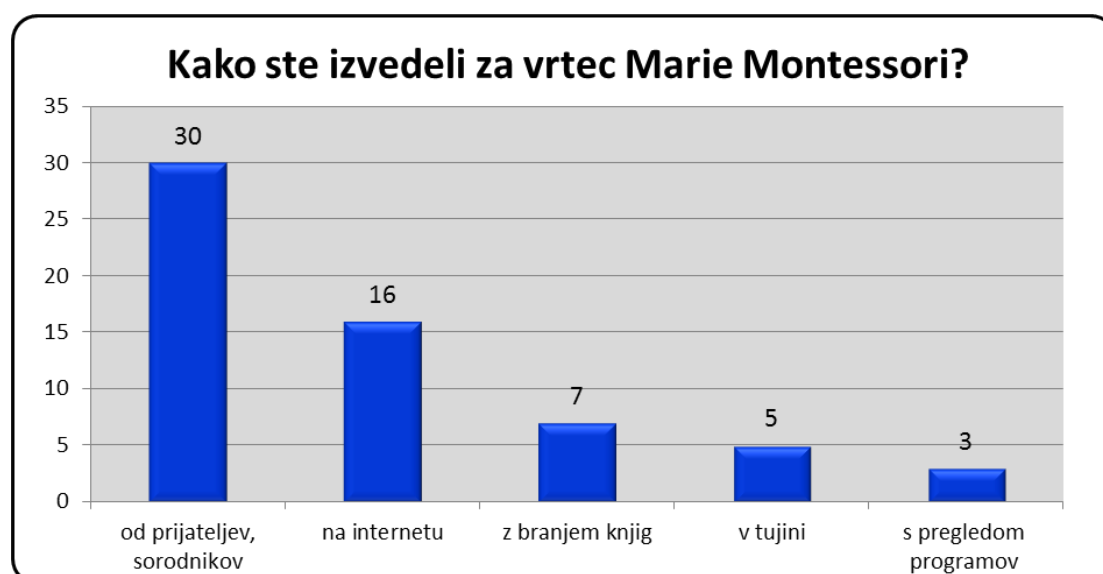

Straši, ki so svojega otroka vpisali v vrtec M. M., so odgovorili na vprašanje, zakaj so se odločili za ta vrtec, torej na osnovi česa. Iz grafa je razvidno, da se je 51 staršev, kar predstavlja kar 83,60 %, odločilo za ta vrtec zaradi samega programa. 6 jih je odgovorilo, da zaradi bližine doma ali službe, preostali 4 pa so utemeljili svojo izbiro z odgovorom, da je vrtec katoliški.

2. Tabela 6: Kako ste izvedeli za vrtec Marie Montessori?

Od prijateljev, sorodnikov	30	49,20 %
Na internetu	16	26,20 %
Z branjem knjig	7	11,50 %
V tujini	5	8,20 %
S pregledom programov	3	4,90 %
SKUPAJ	61	100,00 %

2. Graf 6: Kako ste izvedeli za vrtec Marie Montessori?

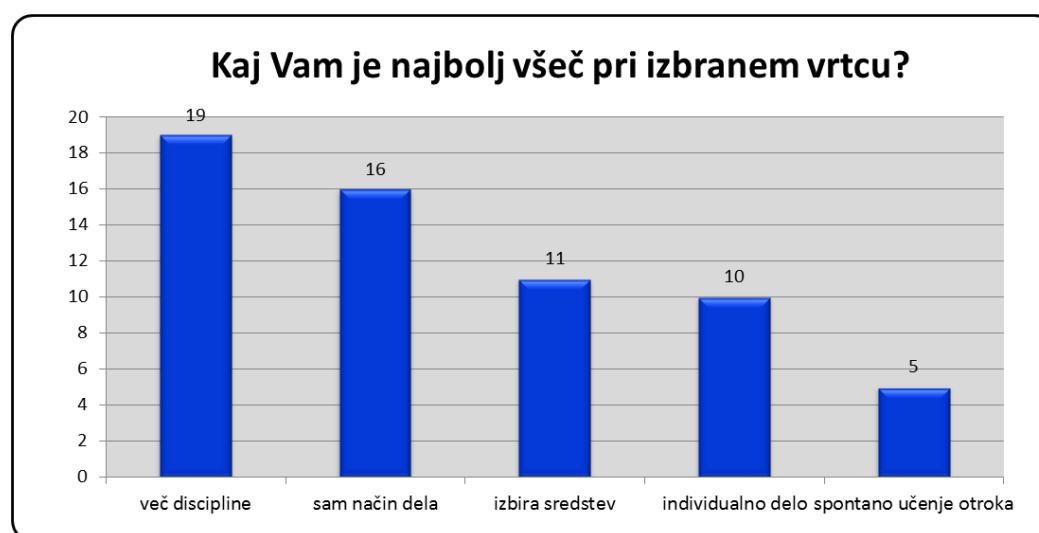

Skoraj polovica staršev, torej 30, je odgovorilo, da so za ta koncept izvedeli od prijateljev ali sorodnikov (večina ima svojega otroka prav tako v vrtcu M. M. ali pa je hodil), 16 staršev je dobilo informacije na internetu, 7 z branjem knjig, 5 jih je dobilo informacije v tujini, 3 pa s pregledom programov vrtcev.

3. Tabela 7: Kaj Vam je najbolj všeč pri izbranem vrtcu?

Več discipline	19	31,20 %
Sam način dela	16	26,20 %
Izbira sredstev	11	18,00 %
Individualno delo	10	16,40 %
Spontano učenje otroka	5	8,20 %
SKUPAJ	61	100,00 %

3. Graf 7: Kaj Vam je najbolj všeč pri izbranem vrtcu?

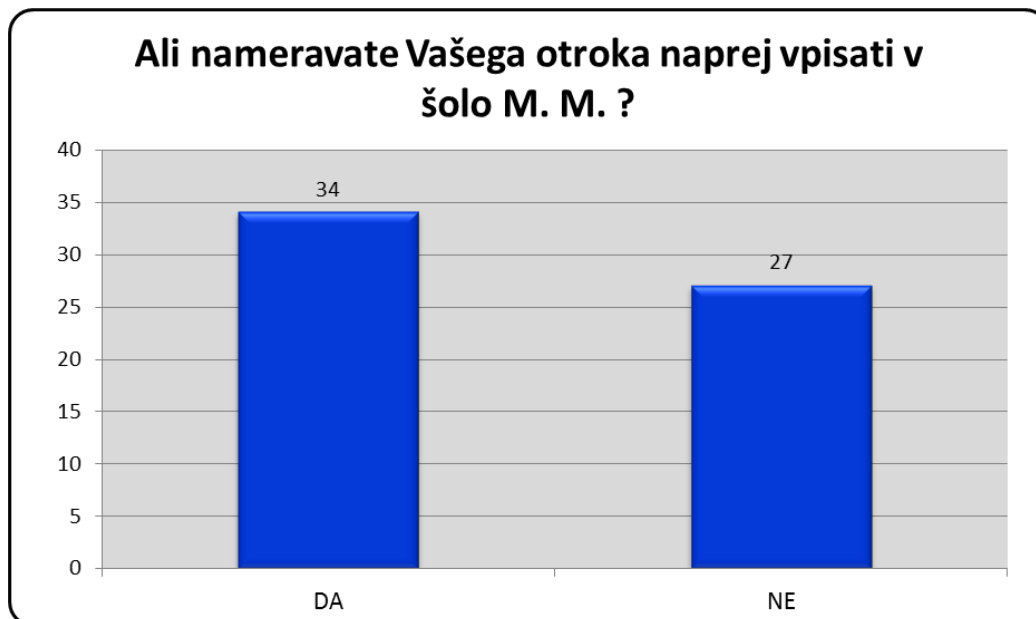

19 anketirancev je odgovorilo, da jim je pri izbranem vrtcu najbolj všeč večji poudarek na disciplini, 16 sam način dela, 11 sama izbira sredstev/didaktičnih materialov, s katerimi se otrok igra, 10 zaradi prevladujoče individualne oblike dela, kar pomeni, da se vzgojitelj bolj posveti posamezniku in 5 staršev je izbralo odgovor spontano učenje otroka, kar pomeni, da otrokovo učenje poteka v skladu z naravo.

4. Tabela 8: Ali nameravate Vašega otroka naprej vpisati v šolo M. M. ?

DA	34	55,70 %
NE	27	44,30 %
SKUPAJ	61	100,00 %

4. Graf 8: Ali nameravate Vašega otroka naprej vpisati v šolo M. M.?

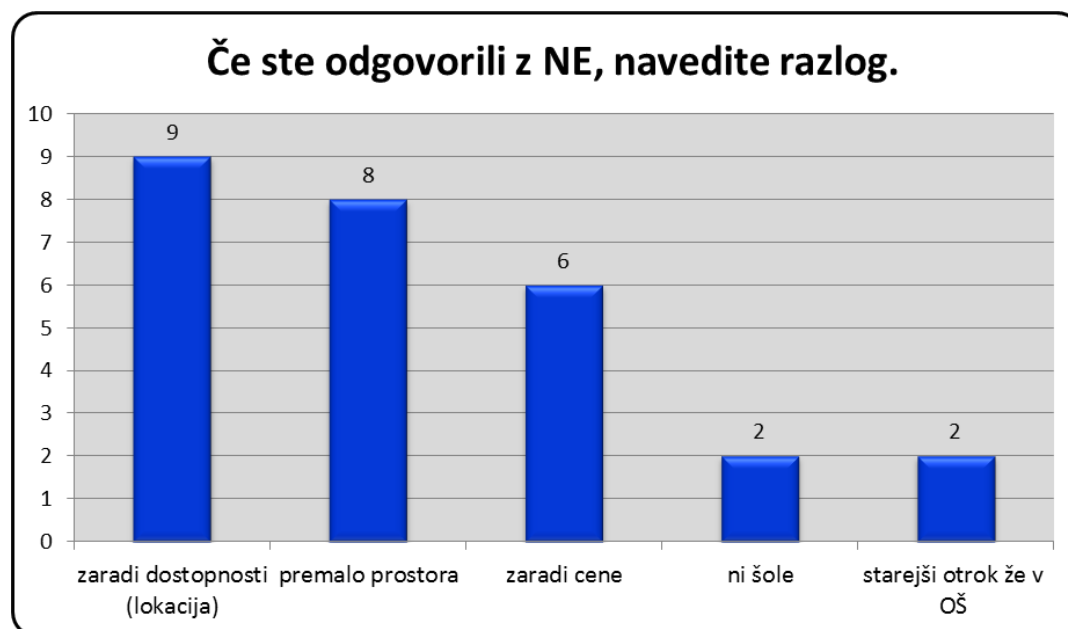

Več kot polovica staršev, ki ima svojega otroka vpisanega v vrtcu M. M., je odgovorilo, da namerava svojega otroka naprej vpisati v šolo Marie Montessori. Tako je odgovorilo 34 anketirancev, kar predstavlja 55,70 %, preostalih 27 staršev pa je odgovorilo z ne.

5. Tabela 9: Če ste odgovorili z NE, navedite razlog.

Zaradi dostopnosti (lokacija)	9	33,30 %
Premalo prostora	8	29,70 %
Zaradi cene	6	22,20 %
Ni šole	2	7,40 %
Starejši otrok že v OŠ	2	7,40 %
SKUPAJ	27	100,00 %

5. Graf 9: Če ste odgovorili z NE, navedite razlog.

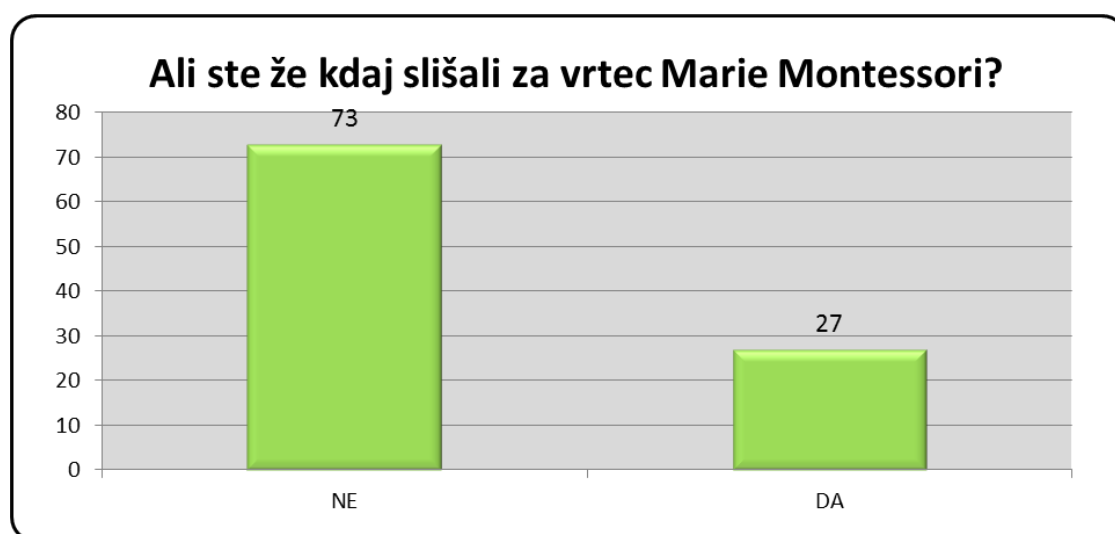
Razlog, ki prevladuje med anketiranci, ki so odgovorili z ne, je dostopnost, torej bližina doma oz. službe; tako je odgovorilo 9 staršev. 8 jih je za razlog navedlo premalo prostih mest v tej osnovni šoli, 6 zaradi same cene, ker je šola plačljiva, dva starša pa sta odgovorila, da sploh ni šole pri nas in prav tako dva, da že imata starejšega otroka, vpisanega v klasično osnovno šolo.

2.5.1.3 ANKETA MED MIMOIDOČIMI V CELJU

1. Tabela 10: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori?

NE	73	73,00 %
DA	27	27,00 %
SKUPAJ	100	100,00 %

1. Graf 10: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori?

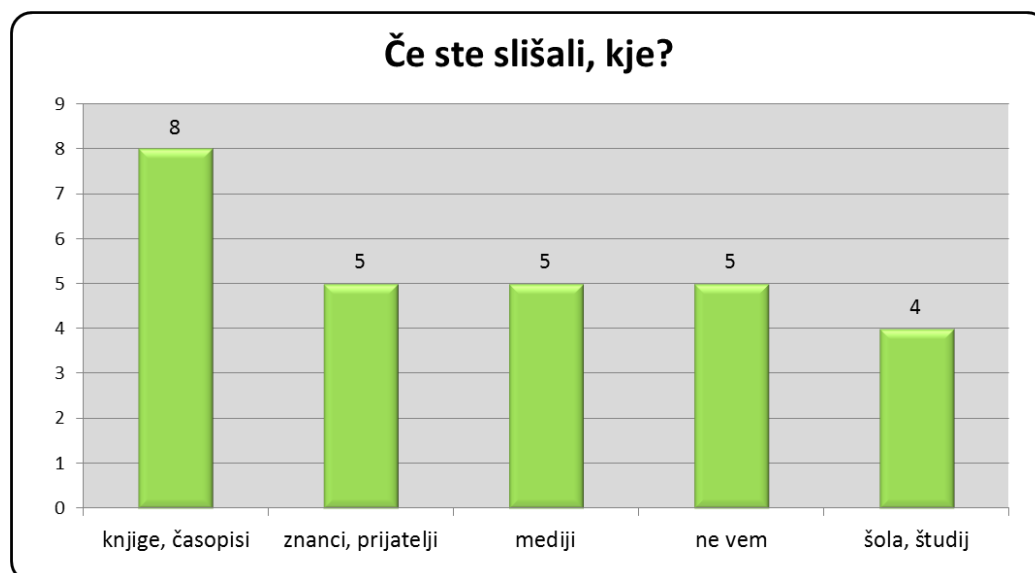

73 mimoidočih anketirancev v Celju je odgovorilo, da še ni slišalo za vrtec Marie Montessori, preostalih 27 pa je odgovorilo z da, kar pomeni, da so že slišali za omenjeni vrtec, kar pa ne pomeni, da ga tudi poznajo (njegove značilnosti).

2. Tabela 11: Če ste slišali, kje?

Knjige, časopisi	8	29,70 %
Znanci, prijatelji	5	18,50 %
Mediji	5	18,50 %
Ne vem	5	18,50 %
Šola, študij	4	14,80 %
SKUPAJ	27	100,00 %

2. Graf 11. Če ste slišali, kje?

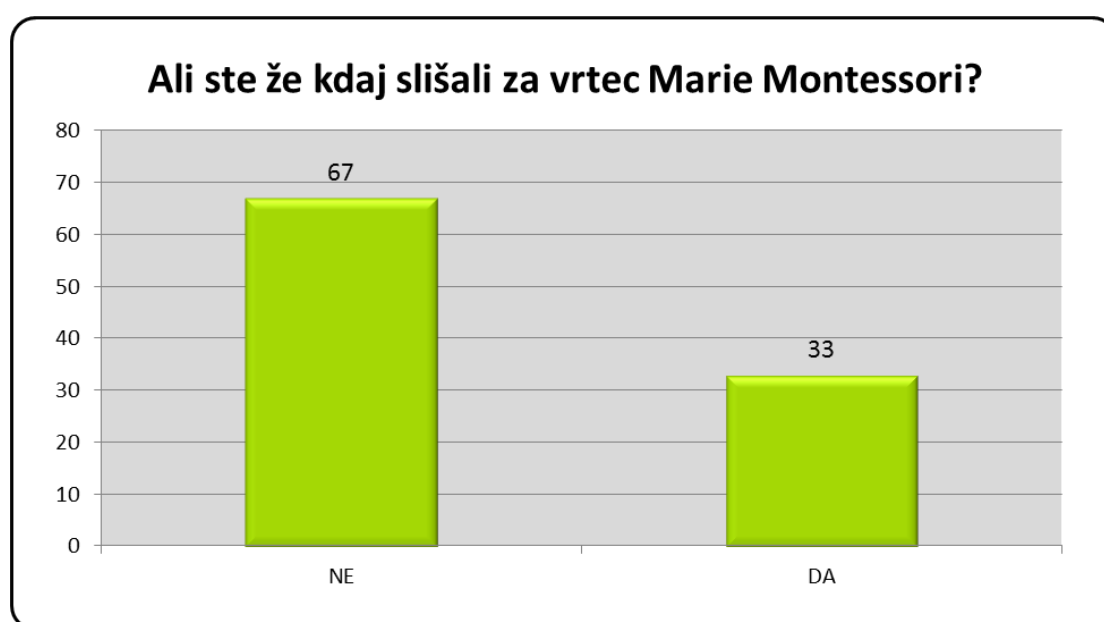
Izmed 27 mimoidočih, ki so odgovorili z da in predstavljajo 29,70 % vseh anketiranih (8 ljudi), so kot vir informacij navedli knjige in časopis, 5 jih je slišalo preko znancev in prijateljev, prav tako 5 preko medijev. 5 jih je odgovorilo z ne vem, kar pomeni, da niso znali povedati, kje so slišali za omenjeni koncept, 4 so odgovorili, da so bili s tem seznanjeni tekom šolanja.

2.5.1.4 ANKETA MED MIMOIDOČIMI V LJUBLJANI

1. Tabela 12: Ali ste že kdaj slišali za vrtec Marie Montessori?

NE	67	67,00 %
DA	33	33,00 %
SKUPAJ	100	100,00 %

1. Graf 12: Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?

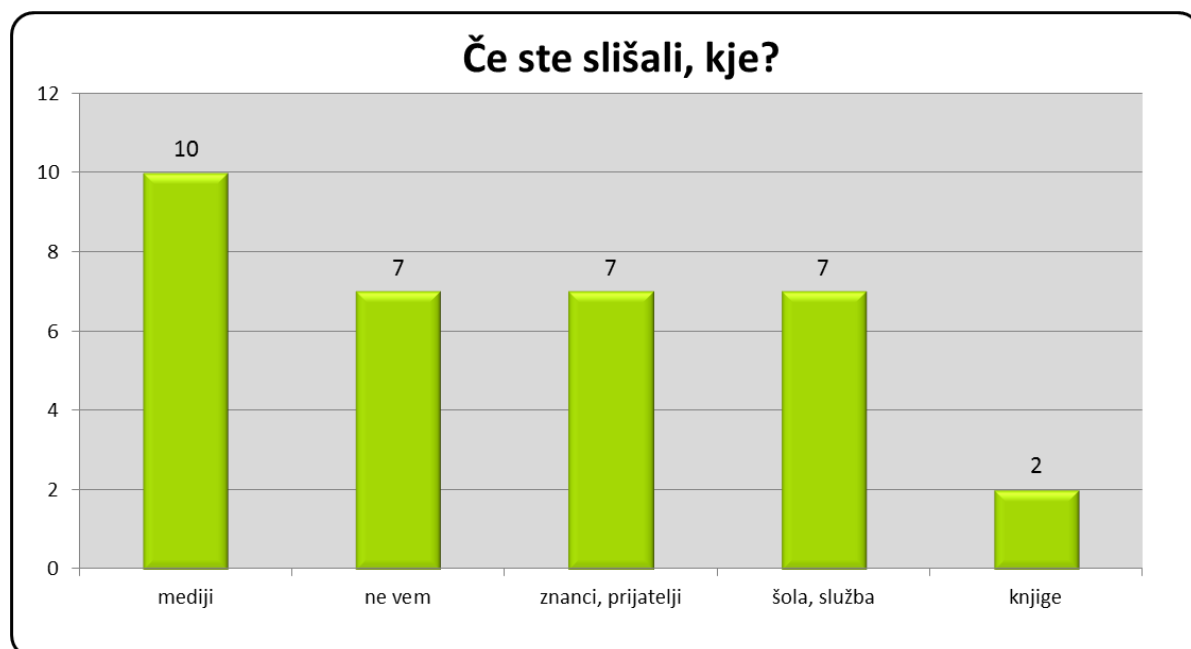

Med mimoidočimi v Ljubljani jih je 67 odgovorilo, da še niso slišali za vrtec Marie Montessori. Preostalih 33 pa jih je odgovorilo, da so za omenjeni vrtec že slišali. Omeniti je potrebno, da smo to anketo opravljali samo tri ulice stran od Angelinega vrtca.

2. Tabela 13: Če ste slišali, kje?

Mediji	10	30,30 %
Ne vem	7	21,20 %
Znanci, prijatelji	7	21,20 %
Šola, služba	7	21,20 %
Knjige	2	6,10 %
SKUPAJ	33	100,00 %

2. Graf 13: Če ste slišali, kje?

Izmed 33 anketirancev, ki so odgovorili, da so že slišali za vrtec Marie Montessori, jih je 10 odgovorilo, da so te informacije dobili preko medijev, 7, da ne vedo, kje so slišali za omenjeni koncept, 7 preko znancev, prijateljev in prav tako 7 med šolanjem ali službo in 2 anketirana z branjem knjig.

2.5.2 INTERVJUJI

2.5.2.1 INTERVJU Z go. ZORICO BLAGOTINŠEK

Dne 24. januarja 2013 smo opravili intervju z go. Zorico Blagotinšek. Izvedli smo strukturirani intervju, s katerim smo dobili informacije o programih, ki jih izvajajo v vrtcu, na kakšen način njihov vrtec sodeluje s starši, katere obogatitvene in dodatne dejavnosti izvajajo, kakšni so pripomočki, s katerimi se otroci igrajo, kakšno je delo vzgojitelja in na kakšen način načrtuje svoje delo.

1. Raziskovalci: Kakšna je vizija Vašega vrtca?

ga. Zorica Blagotinšek: Naše upanje je, da bo otrok, ko bo zapuščal naš vrtec, samostojen, imel zaupanje vase, spoštljiv do drugih in do okolja (se znal vljudno in ustrezno besedno izraziti, odgovoren), z razvitim sočutjem do drugega, znal sodelovati z drugimi, imel bolj globalno vizijo pogleda na svet, imel razvit verski čut, opremljen s spretnostmi, veščinami in besednim zakladom, ki mu bodo omogočali, da bo ohranjal vedoželjnost in ji uspešno sledil (pripravljen na izzive učenja v šoli), imel državljanski čut, z veseljem do življenja ter vseživljenjsko ustvarjalen.

2. Raziskovalci: Katere programe izvajate v Vašem vrtcu (celodnevni, poldnevni ali krajši)?

ga. Zorica Blagotinšek: Izvajamo celodnevni program v petih skupinah. Imamo dve heterogeni skupini prvega starostnega obdobja in tri heterogene skupine drugega starostnega obdobja, skupaj 87 otrok.

3. Raziskovalci: Imate dodatne in/ali obogatitvene dejavnosti? Če da, katere?

ga. Zorica Blagotinšek: Posebej bi izpostavila dve obogatitveni dejavnosti: baletne urice in glasbene urice po metodi Edgarja Willemsa. Obe dejavnosti izvajajo zunanje izvajalke. Glasbene urice so namenjene otrokom 2. starostnega obdobja, baletne urice pa otrokom z dopolnjenimi štirimi leti.

4. Raziskovalci: Na kakšne načine sodelujete s starši?

ga. Zorica Blagotinšek: Redni pogovori z vzgojiteljico otroka, roditeljski sestanki: skupni in po sobah, kjer je otrok, večer z očetimi mamami, skupni zaključni piknik na dvorišču vrtca, sveta maša za vse družine iz našega vrtca, medgeneracijsko povezovanje z babicami in dedki, možnosti izletov z družinami, občasne delavnice (npr. miklavževa

peka), organizacija predstav za otroke, predstavitve poklicev, iskanje dobrotnikov in donatorjev vrtca, sooblikovanje glasila Hiša otrok, Svet staršev.

5. Raziskovalci: Kakšen pristop do otroka izvajajo vzgojitelji v Vašem vrtcu in kakšna je vloga vzgojitelja? Kako navezujejo stike z otrokom?

ga. Zorica Blagotinšek: Vloga odraslega je, da pripravi in skrbi za okolje, tako da omogoča mirno individualno delo, ki je otrokovo prvo pravo srečanje s stvarmi, pa tudi s samim seboj. Odrasli v Montessori vrtcu tako služi otroku na tri načine:

- Vzgojitelj kot skrbnik prostorov, opreme in sredstev.

Otrok se v Montessori okolju razvija s samostojnim delom z različnim materialom, zato ni vseeno, kakšen je ta material. Biti mora prijeten, privlačen za oko, biti mora vedno kompleten, noben košček ali delček ne sme manjkati.

- Vzgojitelj kot oseba, ki otroku omogoča in pomaga pri interakciji z materiali in sredstvi.

Večino časa vzame vzgojitelju druga vloga, kjer predstavi otroku določene aktivnosti. Predstavi le eno aktivnost, običajno le enemu otroku.

Vse vzgojiteljeve naloge temeljijo na teoretičnih izhodiščih Montessori pedagogike v zvezi z otrokovim učenjem (podzavestno in zavestno sprejemanje vtisov iz okolja, urejen razvoj, učenje s povezovanjem, faze učenja).

- Vzgojitelj kot opazovalec otrokovega dela in razvoja

Tretja vzgojiteljeva vloga je vloga opazovalca, ki mu pomaga, da ugotovi, če je in kdaj je pravi čas za uvajanje novih aktivnosti. To mu uspe, če je dalj časa opazoval otrokov razvoj in je na ta način ugotovil, da ima otrok že zadovoljive izkušnje s prejšnjimi aktivnostmi in lahko uvede naslednjo aktivnost v shemi sistema.

6. Raziskovalci: Katere oblike in metode dela izvajate v Vašem vrtcu (ali katera prevladuje)?

ga. Zorica Blagotinšek: Izvajamo skupinsko ter individualno učno obliko ter delo v dvojicah. Pri metodah dela pa igro, metodo opazovanja, eksperimenta, razgovora (pogovora), pripovedovanja oz. razlaganja, praktičnega dela in metodo projektne delo.

7. Raziskovalci: Kakšni so pripomočki oz. didaktični materiali, s katerimi se otrok igra?

ga. Zorica Blagotinšek: V pedagogiki montessori ne uporabljamo izraza didaktični materiali ali pripomočki. Kar nudi pripravljeno okolje, ni namenjeno odraslemu, da predstavi otroku nekaj, ampak je namenjeno otroku, da z materialom rokuje, dela in se s tem razvija in izgrajuje.

Okolje je pripravljeno, da sreča otrokovo potrebo po samoizgradnji in da nam razodene svojo osebnost in vzorce rasti. To pomeni, da mora poleg tega, da vsebuje, kar so otrokove potrebe v pozitivnem smislu, ne imeti tudi tega, kar ovira njegovo rast.

Osnovni namen materialov je notranje narave, asistirajo pri otrokovi samoizgradnji in psihičnemu razvoju. Odgovarjati morajo otrokovim notranjim potrebam – to je osnovno – in zagotavljati postopnost.

8. Raziskovalci: Na kakšen način načrtujejo svoje delo vzgojitelji v Vašem vrtcu?

ga. Zorica Blagotinšek: Vzgojitelj načrtuje svoje delo osebno, timsko in tudi v vzgojiteljskem zboru.

2.5.2.2 INTERVJU Z go. VANJO KRAŠOVIC

Dne 15. februarja 2013 smo opravili intervju z go. Vanjo Krašovic. Izvedli smo strukturirani intervju, s katerim smo dobili informacije o programih, ki jih izvajajo v vrtcu, na kakšen način njihov vrtec sodeluje s starši, katere obogatitvene in dodatne dejavnosti izvajajo, kakšni so pripomočki, s katerimi se igrajo otroci, kakšno je delo vzgojitelja in na kakšen način načrtuje svoje delo.

1. Raziskovalci: Kakšna je vizija Vašega vrtca?

Ga. Vanja Krašovic: Verjamemo, da lahko s svojo strokovnostjo in ustvarjalnostjo nudimo otrokom, staršem in zaposlenim prijazen in varen vrtec, v katerem bodo odraščali srečni in zdravi otroci.

Poslanstvo: Naše poslanstvo je vzgoja in učenje predšolskih otrok in partnerstvo – sodelovanje s starši.

2. Raziskovalci: Katere programe izvajate v Vašem vrtcu (celodnevni, poldnevni ali krajši)?

Ga. Vanja Krašovic: V našem vrtcu izvajamo:

- dnevni 6 – 9 urni dopoldanski program,
- dnevni 6 – 9 urni celodnevni program (dopoldne – popoldne, izmena ...),
- dnevni 6 – 9 urni dopoldanski program za otroke s posebnimi potrebami (razvojni oddelek),
- program za vključene predšolske otroke s posebnimi potrebami s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

Otrok je v programu prisoten največ 9 ur znotraj poslovnega časa enot, ki je različno oblikovan glede na potrebe staršev. Znotraj programa otrokom pripadajo trije obroki.

Poldnevni program vsako leto znova razpišemo. V letošnjem letu ga nismo oblikovali, ker ni bilo zadosti prijavi, da bi lahko oblikovali oddelek.

3. Raziskovalci: Imate dodatne in/ali obogatitvene dejavnosti? Če da, katere?

Ga. Vanja Krašovic:

OBOGATITVENE DEJAVNOSTI:

So dejavnosti, s katerimi obogatimo vzgojno-izobraževalno delo vrtca. Izvajajo se občasno kot del izvedbenega kurikula v času bivanja otroka v vrtcu. Izvajajo jih strokovne delavke v okviru svoje delovne obveze. Skladne so s cilji in načeli Kurikuluma za vrtce. Deležni so jih vsi otroci v oddelku. Za morebitne dodatne stroške (prevoz z avtobusom ...) je v našem vrtcu ustanovljen Sklad vrtca v katerem se zbirajo sredstva tudi za kritje podobnih stroškov (*Okrožnica ministrstva za šolstvo in šport, št. 602-5/2007*).

Preko celega leta tako v oddelkih izvajamo: praznovanja rojstnih dnevor otrok, jesenske piknike in prireditve ob tednu otroka, pestre programe v pravljničnem decembru, obiske kulturnih ustanov, različne športne aktivnosti, obiske zunanjih sodelavcev, popoldanske delavnice, lutkovne predstave, pester program v času pusta, prijetne zaključke šolskega leta.

PLAVALNI TEČAJ za vse otroke pred vstopom v šolo bo izveden tudi v tem šolskem letu. Stroške plavalnega tečaja krije Mestna občina Celje, stroške prevoza in vstopnine pa starši v znesku 20 EUR.

Izvedli bomo izlet z avtobusom za vse otroke drugega starostnega obdobja (od 3. leta dalje) do ribnika Vrbje z delavnicami. Delavnice bodo izvedle strokovne delavke. Namen je, da spoznamo, doživimo in izkusimo naravo.

DODATNE DEJAVNOSTI (so nadstandardne, ker so plačljive)

Dodatne dejavnosti se izvajajo po 15. uri in so namenjene otrokom od 4. leta dalje, ki imajo veselje in smisel za določena področja. So plačljive vsebine, zato se izvajajo izven programa vrtca. Te se izvajajo na področju glasbe, tujega jezika (angleščina), gibanja in plesa.

4. Raziskovalci: Na kakšne načine sodelujete s starši?

Ga. Vanja Krašovic:

- SKUPNA IN SKUPINSKA SREČANJA v formalni in neformalni obliki (roditeljski sestanki, strokovna predavanja, vrtec za starše, izleti, delavnice, prireditve ...)
- INDIVIDUALNE OBLIKE SODELOVANJA (pogovorne ure, sodelovanje s svetovalno službo vrtca, izmenjava informacij o otroku ob vsakodnevnih stikih s starši, vključevanje v vzgojno delo, sporočila staršem ...)
- INFORMIRANJE STARŠEV O PROGRAMIH, ŽIVLJENJU IN DELU V VRTCU (publikacija vrtcev, letni delovni načrt, obvestila na oglasnih deskah enot in oddelkov, spletna stran ...)
- SVET STARŠEV – vsak oddelek ima svojega predstavnika v svetu staršev, ki neposredno sodeluje z ravnateljico vrtca.

5. Raziskovalci: Kakšen pristop do otroka izvajajo vzgojitelji v Vašem vrtcu in kakšna je vloga vzgojitelja? Kako navezujejo stike z otrokom?

Ga. Vanja Krašovic: V mesecu septembru namenjamo pozornost oblikovanju skupine v smislu navajanja otrok na vrtec – sprejemanja vzgojiteljev, vrstnikov, seznanitev z dnevnim redom, oblikovanju skupnih dogovorov in pravil. V času uvajanja imajo možnost sodelovati starši, ki lahko otroku pri uvajanju pomagajo z začetnim vključevanjem v oddelek in krajšo začetno prisotnostjo otrok v vrtcu, ki se postopoma podaljšuje. V tem času vzgojiteljica pristopa k otroku preko staršev in igralnih dejavnosti, ki jih v tem času načrtuje.

6. Raziskovalci: Katere oblike in metode dela izvajate v Vašem vrtcu (ali katera prevladuje)?

Ga. Vanja Krašovic: Pri delu uporabljamo skupne, skupinske in individualne oblike dela, odvisno od starosti otrok, dejavnosti, ki smo jo načrtovali ... Pogosto se oblike dela med seboj prepletajo. Pri mlajših otrocih prevladujejo individualne oblike, pri starejših pa delo v manjših skupinah, tudi dvojicah.

Najpogostejše metode dela so metoda igre, spodbude, pogovora, lastne aktivnosti, razlage, demonstracije itd. Predvsem delo oz. dejavnosti temeljijo na igri, ki je osnovna otrokova dejavnost. Vzgojitelj je tisti, ki mora otrokom ponuditi izkušnjsko bogato učno

okolje, v katerem otrok lahko razvija svojo radovednost, potenciale – metode dela pa so zelo različne.

7. Raziskovalci: Kakšni so pripomočki oz. didaktični materiali, s katerimi se otrok igra?

Ga. Vanja Krašovic: Pri delu v oddelku uporabljamo tako oblikovana didaktična sredstva kot nestrukturiran material (odpadni material, kot so kosi lesa, blago ...). Vključujemo tudi materiale in sredstva, s katerimi prihaja v stik tudi v vsakdanjem življenju.

8. Raziskovalci: Na kakšen način načrtujejo svoje delo vzgojitelji v Vašem vrtcu?

Ga. Vanja Krašovic: Na nivoju vrtca (strokovni aktivni, pedagoški zbori) najprej načrtujemo skupaj z oblikovanjem Letnega delovnega načrta vrtca, ki je osnova za izvedbeni kurikulum (letni načrt vsakega oddelka). Na podlagi smernic letnega delovnega načrta, kjer si zastavimo prednostna področja leta in cilje, vsaka vzgojiteljica skupaj s sodelavko v oddelku (tandem) oblikuje po uvajalnem mesecu, ko opazujejo otroke in posebnosti tako skupine kot posameznikov, izvedbeni kurikulum svojega oddelka. Ta je osnova za nadaljnje tematsko načrtovanje (tema traja približno mesec, nekaj tednov – včasih so teme daljše, drugič krajše). Pri tem upoštevajo posebnosti svoje skupine, posameznikov, aktualne teme iz našega vsakdana (npr. prazniki, aktualni športni dosežki, aktualne naravne nesreče, npr. poplave, bližnje gradbišče ...) in pa seveda smernice letnega delovnega načrta.

Na osnovi tematskega sklopa vzgojiteljica piše tudi dnevno pripravo, v kateri natančno opredeli dejavnosti in sredstva, ki jih bo ponudila, prostor, kjer bo določeno dejavnost izvajala (npr. igralnica, telovadnica, igrišče ...).

Na koncu tematskega sklopa naredi kratko evalvacijo teme, ki ji služi kot osnova za nadaljnje načrtovanje.

2.5.2.3 INTERVJU Z go. TILKO MATJAŠIČ SLODNJAK

Dne 28. januarja 2013 smo opravili intervju z go. Tilko Matjašič Slodnjak. Izvedli smo strukturirani intervju, s katerim smo dobili informacije o programih, ki jih izvajajo v vrtcu, na kakšen način njihov vrtec sodeluje s starši, katere obogatitvene in dodatne dejavnosti izvajajo, kakšni so pripomočki, s katerimi se igrajo otroci, kakšno je delo vzgojitelja in na kakšen način načrtuje svoje delo.

1. Raziskovalci: Kakšna je vizija Vašega vrtca?

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Zavedamo se, da je čas med 3. in 6. letom bistvenega pomena za otrokov razvoj. Otroci, ki nam jih starši zaupajo, naj bodo neomejeni pri razvoju svoje osebnosti, samoiniciativni, postanejo naj odgovorni in samoodgovorni člani družbe. Zastopajo naj svoje mnenje, spoštujejo sovrstnike in upoštevajo pravila.

2. Raziskovalci: Katere programe izvajate v Vašem vrtcu (celodnevni, poldnevni ali krajši)?

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Izvajamo celodnevni in poldnevni program.

3. Raziskovalci: Imate dodatne in/ali obogatitvene dejavnosti? Če da, katere?

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Tečajji nemškega jezika, smučarski in plavalni tečaj, kulturna izmenjava z vrtci iz Slovenije, umetniške delavnice, sodelovanje z TOIhaus Theater, muzeji ...

4. Raziskovalci: Na kakšne načine sodelujete s starši?

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Skupna praznovanja: martinovanje, pohod z baklami v zimskem času, družinski zajtrk, skupne umetniške delavnice, kulturna izmenjava, predstavitve, poletni piknik. Starši nas spremljajo tudi pri ekskurzijah in izletih, prihajajo na hospitacije.

5. Raziskovalci: Kakšen pristop do otroka izvajajo vzgojitelji v Vašem vrtcu in kakšna je vloga vzgojitelja? Kako navezujejo stike z otrokom?

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Pristop do otroka je individualen. Vzgojitelji poskrbijo za pripravljeno okolje z ustreznimi razvojnimi materiali, otroka motivirajo, opazujejo, pomagajo, če je potrebno, se ne vključijo v otrokovo koncentrirano delo, posegajo le, če je otrok ogrožen, pomaknjeni so v ozadje.

6. Raziskovalci:*Katere oblike in metode dela izvajate v Vašem vrtcu (ali katera prevladuje)?*

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak: Montessori metoda prevladuje, izvajamo pa tudi elemente Frainet in Reggio pedagogike.

7. Raziskovalci:*Kakšni so pripomočki oz. didaktični materiali, s katerimi se otrok igra?*

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak:

- Montessori materiali: vaje vsakdanjega življenja, senzorični materiali, jezikovnimi in matematičnimi materiali, vaje tišine.
- Zbirka instrumentov (ritmični material).
- Vaje za igro vlog, gledališke predstave, običajni didaktični materiali, slikanice.
- Konstrukcijski materiali, raznovrstne lesene kocke, delovna miza z orodjem, les, kamni.
- Odpadni materiali za kreativno ustvarjanje, papir, barvice, tekoče barve, barvni pigmenti, platno, les, karton, tekstil ...

8. Raziskovalci:*Na kakšen način načrtujejo svoje delo vzgojitelji v Vašem vrtcu?*

Ga. Tilka Matjašič Slodnjak:

- Letni načrt za celotno institucijo,
- načrtovanje za posamezno skupino,
- letno poročilo,
- načrt in refleksija projektov.

2.5.3 OPAZOVALNI OBRAZCI

V teoretičnem delu smo navedli podatke o tem, kako poteka delo v vrtcu in kaj vse je naloga vzgojiteljic. Te podatke smo preverili na način, da smo opravili hospitacije v treh različnih vrtcih.

2.5.3.1 HOSPITACIJE V ANGELINEM VRTCU

Že v začetku šolskega leta smo stopili v kontakt z Angelinim vrtcem, natančneje z go. Zorico Blagotinšek. Ker njihov vrtec daje možnost hospitacij od meseca januarja ter vse do konca šolskega leta, smo se dogovorili za hospitacije v mesecu januarju. Tako smo opravili šest hospitacij in tako vsakič dali poudarek drugemu področju (področji je ravno šest). Osredotočili smo se na dejavnost otrok in prav tako na delo vzgojitelja in pomočnika.

Dobili smo tudi predstavitev nekaterih njihovih materialov in njihove fotografije, saj se didaktična sredstva med seboj dosti razlikujejo. Prav tako nam njihovo samo ime ne da prave predstave o njihovi uporabi, niti kar si otrok z njim razvija. Tako bomo pod vsakim opazovalnim obrazcem predstavili tudi nekaj materialov, vezanih na opazovano področje. Opozoriti moramo, da vseh primerov, ki bodo priloženi, nismo imeli možnost videti, ali pa so se tisti dan izvajali v drugi skupini torej v drugem starostnem obdobju.

2.5.3.1.1 Vsakdanje življenje

PODROČJE KURIKULUMA: vsakdanje življenje			
DATUM: 9. 1. 2013	STAROST OTROK: 1 – 3	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 9	KRAJ OPAZOVANJA: Oranžna skupina
<p>OPAZOVANE DEJAVNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> Otrok prinesel na mizo košaro, v kateri so bile različne embalaže (manjša steklena steklenica, plastenka, tetrapak, pločevinka in konzerva). Vse predmete je postavil na mizo, zraven njega se je usedla vzgojiteljica in skupaj sta poimenovala posamezne predmete. Kasneje mu je vzgojiteljica povedala, katero embalažo naj da v košaro. Otrok je na ta način utrjeval posamezne materiale, hkrati pa je vse pospravil nazaj v košaro. Ko je bilo vse v njej, jo je odnesel na polico, kjer je bila prej. Eden izmed otrok se je ta dan javil, da bo pospravil vso posodo od zajtrka. Najprej si je moral nadeti predpasnik in zavihati rokave. Nato je vso posodo najprej splahnil, jo namili, spral, dal sušiti, kasneje še pobrisal in pospravil v omaro, kamor je spadala (krožnike in skodelice v eno omaro ...). Deklica, ki je bila ta dan zadolžena za pripravo malice, si je najprej nadela predpasnik, si zavihala rokave in šla umiti roke. Njena priprava se je začela malo manj kot pol ure pred samo malico. Postavila se je pred pult, vzela tri skodelice, olupila dve banani, ju narezala in razporedila po posodicah, prav tako je naredila z jabolkom in dvema kivijema. Vse olupke in ostale biološke odpadke je ločila v poseben koš. Ko je to končala, ji je vzgojiteljica povedala, koliko otrok je ta dan v skupini. Deklica je odšla do omare s kozarci, jih vzela določeno število ter jih postavila na pladenj. Iz velikega vrča je čaj prelila v manjšega, nato pa je natočila posamezne kozarce. Ko so bili vsi naliti, jih je previdno odnesla na mizo. Eden od otrok je pripravil vazo za vsako mizo. V vazo je najprej nalil vodo s pomočjo lijaka. Vzel je tulipan in ga malo odrezal, saj je bilo tulipanovo steblo predolgo. Postavil ga je v vazo in jo odnesel na mizo. Še prej je na sredino vsake mize postavil manjši prtiček, na katerega je kasneje položil vazo. Ena izmed deklic si je na mizo prinesla škatlico s perlicami, ki jih je vztrajno nizala na vrvico. Otroci imajo na voljo tudi pranje krpe na stari način. Otrok vzame krpo, jo položi na strgalo, v vedru prinese vodo, jo zlije po krpi, nato pa jo dobro namili. Ponovno prinese vodo in krpo dobro spere. Voda se nabere v veliki posodi. Prelije jo v vedro in jo odnese v umivalnico, kjer jo zlije v stranišče. Eden izmed otrok po kosilu pomete igralnico. Najprej iz barvnega lepilnega traku naredi kvadrat na tleh, nato pa gre po metlo. Vse drobtine in ostalo umazanijo pomete v tisti kvadrat na tleh, gre po smetišnico in nanjo pomete drobtine. Smetišnico strese v koš. Najprej pospravi metlo in smetišnico, nato pa še odlepi kvadrat s tal. Otroci lahko razvijajo svoje izkušnje na področju vsakdanjega življenja s pomočjo: šivanja gumbov, šivanja prtičkov, presipavanja, prelivanja, prelaganja z žlico, zabijanje žebeljev, zalivanje rož, 			

odpiranja in zapiranja različnih predmetov (kreme, parfumi ... različni načini – eni se navijejo, drugi samo povlečejo, stisnejo ...

2.5.3.1.1.1 Zalivanje/vlaženje rastlin

STAROST: 3 – 6

MATERIALI: pladenj z zalivalko ali razpršilko, gobica ali krpa

NEPOSREDNI NAMEN: razvoj koordinacije, koncentracije, občutka za red, samostojnosti

POSREDNI NAMEN: skrb za okolje, ljubezen do sveta

Slika 6: Vlaženje rastlin

PREDSTAVITEV:

ZALIVANJE:

1. V zalivalko natočimo hladno (a ne mrzlo) vodo.
2. Pred zalivanjem pogledamo in lahko tudi potipamo, kako suha je zemlja in zalijemo le tiste rože, ki to potrebujejo.
3. Zalivalko previdno nagnemo nad lončkom rože in jo vlijemo vanj. Pazimo, da vode ne natočimo preveč, sicer bo stekla iz podstavka.
4. Z gobico ali krpo obrišemo kapljice na zalivalki.

VLAŽENJE:

1. V razpršilko natočimo hladno (a ne mrzlo) vodo.
2. Razpršilko približamo rastlini in jo držimo pravokotno na njo.
3. Pritisnemo na sprožilec in s tem razpršimo vodo na liste rastline.
4. S krpo pobrišemo morebitne kapljice na tleh.

UMIVANJE LISTOV:

- V posodico natočimo hladno vodo.
- Gobico namočimo v vodo, ožamemo in nežno brišemo liste rastline.
- Da se listi ne zlomijo, jih podpremo z dlanjo ene roke.
- Odlijemo vodo in pobrišemo tla.

- V razpršilko natočimo hladno vodo.
- S pritiskom na sprožilec pošpricamo liste rastlin in jih obrišemo z vlažno krpo.
- Da se listi ne zlomijo, jih podpremo z dlanjo ene roke.
- Odlijemo vodo in pobrišemo tla.

VARIACIJE:

- Zalivanje, vlaženje in umivanje sobnih rastlin (lončnic)
- Zalivanje, vlaženje in umivanje zunanjih rastlin (trava, grmovnice, vrtno in balkonske rože)
- Uporabljanje različnih zalivalk in razpršilk (velikost, oblika, barva ...).
- Skrb za različno velike rastline in za različne vrste rastlin (veliki, majhni listi ...)

RAZŠIRITVE:

- Pripravimo lahko zastavice »suho« in »mokro«, ki jih vzgojiteljica zjutraj razporedi v lončnice in otroci preberejo, v kakšnem stanju je kakšna roža in zalijejo tiste, ki to potrebujejo.

KONTROLA NAPAKE:

- Rastlina se posuši ali zgnije.
- Uveli, suhi in rumeni listi.
- Suha zemlja.
- Polita voda.
- Zlomljeni ali zmečkani listi rastlin.
- Prah na rastlini.

MIKAVNA TOČKA:

- Voda.
- Zemlja.
- Meglica vode pri špricanju.
- Rastline, ki lepo uspevajo.
- Razlika med suho in mokro zemljo.
- Skrb za rastline.

Slika 7: Vlaženje rastlin

2.5.3.1.2 Zaznavanje

PODROČJE KURIKULUMA: zaznavanje			
DATUM: 10. 1. 2013	STAROST OTROK: 1 – 3	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 7	KRAJ OPAZOVANJA: Rdeča skupina
OPAZOVANE DEJAVNOSTI:			
<ul style="list-style-type: none">• Po zajtrku smo vsi odšli proti telovadnici. Ko smo vstopili, so se otroci sezuli, kdor je imel nogavice, si je sezul še te. Vzgojiteljica jim je pred tem pripravila čutni krog. V krog je razporedila različne podlage, po katerih so hodili. Kamenje, listje, ovco, nizko gred, zaščitno folijo, lesene stopnice, nizko skrinjo, penasto gred in leseno podlago. Med samo hojo jih je v ozadju spremljala mirna glasba. Otroci so hodili v tišini. Ko so vsi naredili dva kroga po različnih podlagah, so se usedli na klop in vzgojiteljica jih je spraševala, kje jih je pikalo, kje je bilo mehko, kje jih je bolelo, kje jim je šumelo pod nogami, kje so hodili visoko in kje nizko.• Otrok si je na tleh pogrnil preprogo in nanjo položil kvader, v katerem so bili različni valji. Razlikovali so se po velikosti. Vse je najprej zložil ven, jih razporedil po velikosti in jih ponovno po pravem vrstnem redu pospravil v kvader. Otroci imajo na voljo štiri različne kvadre. Med seboj se razlikujejo po tem, da so valji v njih različni, nekateri so visoki, nizki, široki in ozki.• Dekle si je na mizo prinesla dve škatli v kateri so bili slušni valji. Med seboj so se razlikovali po zvoku, saj so bile napolnjeni z različnimi polnili. Eni so bile označene z modro, drugi pa z rdečo barvo. Vsaki rdeči barvi je morala poiskati par iz modre skupine. Ropotuljice je tresla tako dolgo, dokler ni našla vseh parov.• Otroci imajo na voljo tudi: težnostne ploščice – to je škatla, v kateri so različne ploščice, vse so enako velike, prav tako so vse tudi enako debele. Med seboj se razlikujejo po teži. Otrok mora ugotoviti, katera je najlažja in katera je težja. Nekateri otroci jih že zmorejo razporediti tudi od najlažje do najtežje; imajo škatlo z različnimi pravokotniki, ki so iz različnih materialov (leseni, stekleni, kovinski in bombažni), otroci na ta način spoznajo težo posameznih materialov; imajo pladenj s šestimi enakimi stekleničkami, med seboj se razlikujejo gleda na težo, otrok jih mora razporediti ali od najlažjega k najtežji ali obratno.			

2.5.3.1.2.1 Čut za vid: dimenzija

Roza kocke (The Pink Tower)

Material: 10 roza kock. Prva je velika 1 cm^3 , nato enakomerno narašča velikost kock do zadnje, ki je velika 10 cm^3 .

Neposredni cilj: Razvoj vizualnega razlikovanja dimenzij.

Posredni cilj: Priprava na matematiko: desetiški sistem.

Kontrola napake: Vizualno neskladje.

Mikavna točka: Trenutek, ko je stolp dokončan.

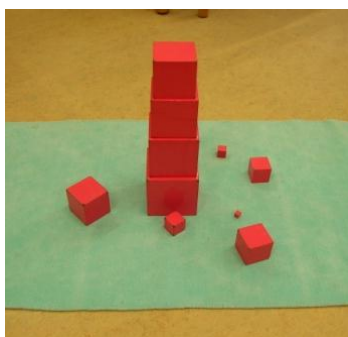
Starost: 2 leti in pol.

Jezik: Majhna, velika, manjša, večja, najmanjša, največja.

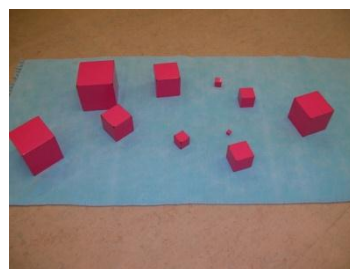

1. Predstavitev:

1. Otroku rečem: »Želiš videti, kako postavimo stolp iz roza kock?« Slika 8: Roza kocke
2. Povabim ga, da prinese vse kocke na preprogo (vsako posebej). Razvršča mešano po celi preprogi.
3. Rečem: »Zgradila bom roza stolp.« Vzamem največjo kocko in jo položim na sredino preproge.
4. Poiščem naslednjo največjo in jo postavim na vrh prve (na sredino).
5. Nadaljujem s polaganjem ostalih na enak način. Preden položim zadnjo, malo počakam.
6. Stolp razstavim tako, da z njega jemljem vsako kocko posebej. Po preprogi jih spet razvrstim mešano.
7. Če si je otrok sam izbral delo, rečem: »Zdaj si ti na vrsti.«
8. Umaknem se in opazujem, kako otrok dela.

Slika 9: Primer 1

Slika 10: Primer 2

2.5.3.1.3 Znanost

PODROČJE KURIKULUMA: znanost			
DATUM: 16. 1. 2013	STAROST OTROK: 3 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 15	KRAJ OPAZOVANJA: Zelena skupina
<p>OPAZOVANE DEJAVNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deklica je po tleh pognila preprogo in nanjo položila šest različnih plastičnih posodic. V umivalnico je z vrčkom odšla iskat vodo in jo enakomerno razporedila po vseh posodicah. Z otipom je poskušala ugotoviti, kateri relief predstavlja določena posoda (npr. otok, otočje, zaliv, morska ožina ...). Ob vsaki posodi je položila listek z napisom. Na njem so bili napisani različni reliefi. Ko je to končala, je sedla za mizo, vzela mapo in iz nje vzela liste, na katerih so bili ponovno narisani različni reliefi – tisti, ki jih je prej otipavala. Vse te liste je pobarvala z barvicami (npr. morje z modro, celino z rjavo). Ko je vse končala, je za seboj pripravila tako pobarvanke, kot tudi reliefne ploščice z vodo. • Deček je s pomočnikom vzgojitelja na preprogo položil sestavljanke, ki je prikazovala celoten svet (prerezan globus). Vsaka celina je bila drugačne barve in prav tako jo je bilo možno dvigniti iz podlage. Najprej je vse celine zložil na preprogo, skupaj sta jih poimenovala in vrnila na svoja mesta. Ob koncu pa je pomočnik vzgojitelja govoril posamezne celine, deček pa mu jih je kazal s prstom. • Otrok si je na mizo prinesel pladenj z različnimi sličicami, med njimi pa so bili na štirih napisi letnih časov. Ostale sličice je razporedil pod ustrezen napis. Vmes se je zraven njega usedla vzgojiteljica in skupaj sta postavila nekaj sličic na pravo mesto, če kdaj ni vedel, katero kam postaviti, sta se najprej pogovorila, kaj je na njej narisano, nato je bilo lažje. Ko je končal je svoj material pripravil na ustrezno mesto. • Dekle je sestavljala večplastno sestavljanke. Posamezni sloji so prikazovali razvoj žabe od paglavca do odrasle žabe. • Otrok je odšel po preprogo, jo pognil po tleh in nanjo položil veliko škatlo. Iz nje je najprej vzel ruto, ki je bila pisana, hkrati pa si bile na njej narisane posamezne evropske države. Nato je iz škatle zložil še vse ostale predmete, ki jih je ob pomoči vzgojitelja poimenoval. Kasneje je te predmete položil na ustrezno mesto na ruti. Torej je sam element povezal z državo (npr. pahljačo je položil na Španijo). • Fant je sestavljala sestavljanke, ki je prikazovala otroka pri zobozdravniku. Ko jo je sestavil, je sedla zraven njega vzgojiteljica in mu rekla, naj poimenuje čim več predmetov s slike. Otrok je na ta način spoznaval rekvizite, ki jih svojem delu uporablja zobozdravnik. • Otrok si je na preprogo prinesel globus. Ob njega je zložil karte z napisi celin. Vsako karto je položil na mesto prave celine, na samem začetku pa je z vzgojiteljico poimenoval vse kontinente. 			

- Dva otroka sta po počitku prinesla na mizo košaro in barvice. Vsak je iz police vzel eno od mapic. Iz nje je vzel list, na katerem je bila narisana zastava, takšna kot na sliki, ampak je bila nepobarvana. Otrok je vzel barvice in ob gledanju slike pobarval svojo zastavo. Med samim barvanjem sem zasledila, da sta se otroka med seboj pogovarjala, kateri državi pripadata njuni zastavi.
- Otroci imajo v kotičku znanosti na voljo še: različne sestavljanke (sestavljanko človeškega telesa), različne ure (stenska, budilka, ročna, peščena), globus, zastave različnih držav.

2.5.3.1.3.1 Poimenovanje kontinentov in oceanov – UU3

Cilj: otrok osvoji obliko kontinenta.

Postopek:

1. Na preprogo prinesem kontrolni zemljevid sveta.
2. Vzamem Evropo, jo obrišem in rečem: »To je Evropa.«
3. Vzamem drugi kontinent, obrišem in poimenujem.
4. »Pokaži, položi, prestavi ... Evropo, Azijo.«
5. »Kaj je to?«
6. Vzamem tretji kontinent učne ure v treh stopnjah.
7. Dodajam kontinente, dokler ne osvoji vseh.
8. Vzamem kontrolno karto in preložim vse kontinente na karto.
9. »Položi nazaj Afriko, S. Ameriko ...«

Opomba:

- Globus imamo **obvezno** zraven.

Slika 11: Sestavljanke kontinentov

Slika 12: Sestavljanke kontinentov 2

2.5.3.1.4 Jezik

PODROČJE KURIKULUMA: jezik			
DATUM: 17. 1. 2013	STAROST OTROK: 3 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 15	KRAJ OPAZOVANJA: Rumena skupina
<p>OPAZOVANE DEJAVNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deklica se je odločila, da bo napisala svoj koledar. Imela je blok samolepilnih listov. Mesece je napisala s pisanimi črkami od januarja do decembra. Če ni vedela, kateri mesec sledi npr. juniju, je lahko pogledala na koledar, ki ga imajo obešenega v skupini. • Vzgojiteljica je na željo deklice skupaj z njo poiskala na list napisano črko a. Nato si je vzela pladenj na katerem sta bila pikalo ter mehka podlaga. Na njej je deklica s pomočjo pikala »izpikala« že prej omenjeno črko. To je za konec nalepila v svojo abecedno knjigo. • Deklica si je iz jezikovnega kotička vzela knjigo, ki je bila narejena tako, da je bila v njej slika družine vsakega izmed otrok v skupini. Pod sliko je bila s pisanimi črkami še poimenovana. • Deklica je imela v košari na lesenih ploščicah s peskom napisane pisane črke. Izbrala si je določeno črko in jo najprej s tipanjem spoznala. Potem si jo je postavila na stojalo in na belo tablo začela zapisovati, npr. črko k. Vzgojiteljica je preverila, če je potek zapisa pravilen in ker ni bil, jo je popravila. Da bi deklica lažje osvojila pravilen zapis, sta skupaj zapisali omenjeno črko. To črko je potem še večkrat pravilno zapisala in ko je vzgojiteljica videla, da jo je deklica že osvojila, ji je predlagala, da si vzame še katero drugo črko. • Deček si je na mizo prinesel pladenj, v katerem je bil pesek. Nato je s pomočjo vzgojiteljice in lastnega prsta zapisoval posamezne kratke besede. Tako je z lastnim prstom puščal sled po pesku in s pomočjo tipanja spoznal, osvojil posamezne črke ter besede. • Vzgojiteljica je otroku brala knjigo z versko vsebino. Otrok jo je poslušal in postavljaj, oz. premikal določene predmete in osebe tako, kot je prebrala vzgojiteljica. Tako je na mizo dal prt, svečko in okoli nje postavil posamezne osebe, kot mu je prebrala vzgojiteljica. • Otrok si je vzel knjigo, v kateri je bil v ospredju Jezus. Na prvi strani te knjige je bila še priložena njegova lutka, katero je otrok pomikal po knjigi. Tako je moral ustrezno besedilu v knjigi premikati njegovo podobo. • Na papirjih so bile različne črte: <div style="text-align: center;"> </div> <p>Otrok je te črte izrezal s škarjami, s tem pa si je razvijal zapestje ter s tem tudi lažje pisanje. Takšna dejavnost spodbuja razvoj pisanja (predpisna stopnja).</p>			

2.5.3.1.4.1 Peščene črke

Material: Peščene črke na modri ali rdeči podlagi.

Neposredni cilj: Priprava na pisanje.

Posredni cilj: Vzpodbuda za jezik, osvojitve govora, priprava na branje.

Kontrola napake: Vzgojitelj.

Mikavna točka: Otrok pozna črko.

Starost: 3 leta.

Jezik: Imena črk.

Predstavitev:

1. Povabim otroka
2. Pripravim mu vodo in robček za senzibilizacijo prstov.
3. Vzamem tri črke in jih postavim na mizo.
4. »Ali poznaš kakšno besedo, ki ima glas **a**? Avto.«

Učna ura v treh stopnjah

1. stopnja

5. »Sedaj ti bom pokazala, kako se napiše **a**.«
6. Po črki povlečem z dvema prstoma.
7. Vsakič po črki ponovim glas in to večkrat.
8. Potem poskusi tudi otrok večkrat povleči po črki.
9. To ponovim tudi pri drugih dveh črkah.

2. stopnja

10. Črke obrnem okrog in vprašam: »Kje je **a**?«, »Kje je ...?«

3. stopnja

11. Vse črke odkrijem. Eno obrnem in vprašam: »Katera je ta?«
12. Otrok lahko sam obrne črko in pove, katero je skrtil.

Slika 13: Peščene črke

2.5.3.1.5 Umetnost

PODROČJE KURIKULUMA: umetnost			
DATUM: 23. 1. 2013	STAROST OTROK: 3 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 15	KRAJ OPAZOVANJA: Rumena skupina
<p>OPAZOVANE DEJAVNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deček si je na pladnju prinesel plastelin in z njim poljubno ustvarjal. Pri tem ga nihče ni omejeval, kaj mora ustvariti, ali se mora navezovati na kakšno temo ... Otrok je ustvaril kakšno stvar, jo podrl, da je naredil novo. Ko je končal, je vse vrnil na svoje mesto. • Deklica je hotela z barvami ustvarjati na list. Vzgojiteljica ji je samo pripravila barve, medtem ko si je deklica zavarovala oblačila z zaščitno srajco. Na likovno tablo si je dala list, na katerega je poljubno ustvarjala z barvami. Ko je končala, je list odnesla sušit ter vse potrebne materiale pripravila za naslednjega otroka, tako kot je bilo, preden je ona začela z ustvarjanjem. • Otrok si je na mizo prinesel podlago, na katero je dal list in na njega risal z voščenkami. Ko je končal, je podlago in voščenske vrnil nazaj na svojo mesto, risbo pa podpisal ter dal v svoj portfolio. • Dejavnost se je povezovala z znanostjo. Ko je deklica ugotovila, kateri relief predstavlja določeno posodo (npr. otok, otočje, zaliv, morska ožina ...), je vzela pobarvanke in vse te liste pobarvala z barvicami (npr. morje z modro, celino z rjavo). Ko je vse končala, je za seboj pospravila pobarvanke v svoj portfolio. • Tudi ta dejavnost se je povezovala z znanostjo. Otroci so spoznavali evropske države. Otrok je imel v košari zložene mape. V vsaki mapi je bila ena pobarvana zastava evropske države. Za njo pa so bile še narisane, a ne pobarvane. Tako si je otrok izbral hrvaško zastavo in tako imenovano pobarvanko, pobarval identično, z enakimi barvami, kot je zastava. 			

2.5.3.1.5.1 Tople barve, hladne barve

Material:

Tempare različnih barv (tople: rumena, oranžna, rdeča ali hladne: zelena, modra, vijolična), svinčnik, čopič, gobica, prazen lonček za vodo

Predstavitev:

1. Vzgojitelj pove otroku, da bo pri tej dejavnosti slikal samo s toplimi ali hladnimi barvami.
2. Vzgojitelj vpraša otroka, če ve, katere so tople oz. hladne barve. Če ne ve, mu vzgojitelj razloži.
3. Vzgojitelj prinese pladenj z materialom, v 3 lončke pa stisne tople ali hladne tempare.
4. Otroku pove, naj naslika nekaj iz teh treh barv.
5. Otrok nalije vodo v prazen lonček.
6. Otrok začne s slikanjem.
7. Med slikanjem čisti čopič v vodi (ki jo po potrebi zamenja), pivna pa ga v gobici. Z gobico lahko počisti tudi manjše madeže na mizi ali pladnju.
8. Ko naslika, se s svinčnikom podpiše. Če se ne zna, prosi za pomoč starejšega otroka ali odraslega.
9. Otrok odnese sliko na stojalo za sušenje slik.
10. Otrok pospravi material (pomije lončke, pobriše pladenj, očisti čopič ...).

Slika 14: Tople in hladne barve

2.5.3.1.6 Matematika

PODROČJE KURIKULUMA: matematika			
DATUM: 24. 1. 2013	STAROST OTROK: 3 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 15	KRAJ OPAZOVANJA: Vijolična soba
<p>OPAZOVA NE DEJAVNOSTI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deklica si je vzela list, na katerem so bili računi množenja s številoma 1 in 2. Množenje ji ni predstavljalo nobenih težav. Ko je vse račune rešila, je pokazala vzgojiteljici, da ji je ta preverila. Posamezen rezultat je prikazala tudi s kroglicami, ki jih je postavila na lesen podstavek, ki je imel deset vrstic s po desetimi prostori. Rešen list je pospravila v svoj portfolio. • Dva otroka sta se skupaj igrala tako imenovano banko. Otrok je v banko prinesel ploščico na kateri je bilo napisano določeno število. Drugi otrok, ki je bil v banki, pa je imel namesto denarja različno velike kocke: kocke do deset so bile posamezne ter majhne, nato so bile skupaj kocke po deset ter po sto. Ta otrok je dal drugemu toliko kock, da jih je bilo identično številu na ploščici. • Deklica je na kartonu imela napisani dve števili, ki jih je morala pisno sešteti. To, da mora števili sešteti in ne odšteti, ji je poleg znaka za seštevanje pokazala tudi rdeča, s katero je bil pobarvan levi rob kartončka. Za lažje računanje so bile desetice na kartončku napisane z modro barvo, stotice z rdečo ter tisočice z zeleno. Deklica je račun $6352 + 1615$ prepisala na svoj list. Pozorna je bila, s katero barvo mora napisati posamezno številko. Nato je najprej izračunala ta račun s pomočjo lesenih ploščic. Postavila je toliko ploščic, kolikor je bila številka pri desetih, stotih in tisočih. V pomoč ji je bilo tudi to, da je bila ploščica, ki je predstavljala tisočico, enake barve kot napisana tisočica na listu. Ker je imela račun, ki je imel operacijo seštevanja, je k prvemu številu, ki ga je ponazorila s ploščicami, dodala še dodatne ploščice (z njimi je ponazorila drugo število), preštela in zapisala končni rezultat na svoj list. Ta se ji je ujemal s tistim na kartončku in tako je ugotovila, da je pravilno rešila račun. Ko je rešila račun, je odšla k vzgojiteljici, ta pa ji je dala novega. Dobila je račun z odštevanjem, ta kartonček je bil obrobljen z zeleno barvo. Razlika je bila v tem, da je s ploščicami najprej ponazorila večje število, od katerega je odštela manjše, zato je ploščice odvzela. • Deček si je najprej vzel preprogo in jo pogrnil. Nato je z vzgojiteljem spoznaval <i>geometrijska telesa (narejena iz lesa)</i>. Z vzgojiteljem sta ta telesa skupaj poimenovala (prizmo, valj ...). Nato je vzgojitelj te dal v vrečko, deček pa jih je moral po njegovem nareku s pomočjo tipanja izvleči iz vrečke. Če ni vedel, katero telo mora izvleči, mu je vzgojitelj pomagal na ta način, da mu je iskano telo opisal. Ko je imel vsa telesa spet na preprogi, je pred vsako telo dal kartonček, ki je poimenovalo to telo. Za konec je vzgojitelj otroku rekel, naj po igralnici razporedi vsa telesa. Ko je vzgojitelj dejal, da naj gre po prizmo, se je moral spomniti, kako izgleda, kje jo je pustil, šel po njo in jo prinesel nazaj na preprogo. Enako je storil še z ostalimi. • Deklica si je na preprogo prinesla nekakšen velik <i>lesen predalnik</i>, ki je bil vmes pregrajen. Imel je deset prostorov (od 0 do 9). V posamezen prostor je dala toliko palic, kolikor je bila napisana številka 			

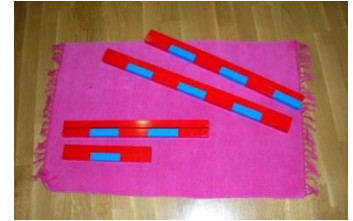
nad posameznim prostorom (npr. tri je dala v prostor, kjer je bilo napisano število 3).

2.5.3.1.6.1 Prehod od rdečih do rdeče modrih palic

Materiali:

- Niz rdečih palic (predstavitev v priročniku zaznavanja).

- Niz rdeče-modrih palic (predstavitev v priročniku matematike).

Slika 15: Rdeče in modre palice

Potreben pogoj: Obvladanje stopnjevanja rdečih palic, ko je otrok sposoben dati rdeče palice v pravilen vrstni red

Kontrola napake: Vidni in tipni: dolžina parov palic se mora ujemati.

Cilj: Prehod iz področja zaznavanja v matematiko, prehod od znanega k neznanemu.

Mikavna točka: Najti par.

Predstavitev:

- 1) Postavimo preprogo na tla. Počakamo. (rahli premori med koraki so pomembni)
- 2) Odvihamo počasi, za 3 letnega otroka je magično, kje je konec preproge.
- 3) Otrok prinese rdeče palice.
- 4) 'Zate imam novo aktivnost. Če prineseš preprogo tja, ti bom pokazala, kako lahko naredimo to aktivnost.'
- 5) 'Ali je v sobi še kaj, kar te spominja na te palice?'
- 6) Izberemo tretjo rdečo palico, jo damo ven iz vrstnega reda – izoliramo in povabimo, da prinese enako rdeče modro palico.
- 7) Otrok gre iskat rdeče modro palico in jo prinese.
- 8) Preverimo, če sta enaki.
- 9) Otrok odnese rdečo in rdeče modro palico na drugo preprogo. Tam pare postavlja ločeno.

2.5.3.2 HOSPITACIJE V VRTCU ANICE ČRNEJEVE

Hospitacije v javnem vrtcu, torej vrtcu Anice Črnejeve, smo opravili med našo redno prakso. Prav tako kot v Angelinem vrtcu smo tudi tu izpolnili šest opazovalnih obrazcev, saj javni vrtec izvaja svoj vzgojno - izobraževalni proces po nacionalnem dokumentu in sicer kurikulu, ki vsebuje šest področjih otrokovega razvoja.

Na žalost v tem delu ne bo priloženega slikovnega materiala, saj nismo imeli možnosti fotografiranja.

2.5.3.2.1 Umetnost

PODROČJE KURIKULUMA: umetnost			
DATUM: 8. 10. 2012	STAROST OTROK: 4 – 6 let	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 18	KRAJ OPAZOVANJA: igralnica
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none">• Različne mokre barve,• čopiči,• alkoholni flomastri,• kartonski valji,• zamaški.		OBLIKE DELA: Frontalna oblika, skupinska in delo v dvojicah.	
		METODE DELA: Metoda razgovora, pripovedovanja, igra in praktičnega dela.	
USMERJENE DEJAVNOSTI: Otroci so spoznavali tehniko tiskanja. Odtise so delali na drevesa, ki so jih naredili tako, da so obrisali svojo roko do komolca. Obris roke je delal prijatelj prijatelju. To jih je spodbujalo k medsebojnemu sodelovanju. Otroci so na ta način ugotovili, da roka in prsti lahko predstavljajo deblo, veje ... Otroci so drevo pobarvali z rjavo barvo. Na drevo so odtiskovali naravne pečatnike v obliki lista, ki jih je vzgojiteljica naredila iz kartona. Te pečatnike so namočili v jesenske barve in tako dobili drevesa v jesenskem času.			
PROSTA IGRA: Otroci so imeli na voljo poleg glavne usmerjene dejavnosti še konstrukcijski kotichek. Med seboj so sodelovali in sestavili železnico, po kateri se je kasneje peljal vlak, sestavili so tudi hiše ter druge zgradbe. Poleg konstrukcijskega koticheka so otroci imeli na voljo še razvrščanje zamaškov. Na mizi so imeli zamaške, katerih barve so bile med seboj pomešane. Razvrstili so jih v tri škatle, v eno so dali rumene, v drugo rdeče, v tretjo pa oranžne zamaške.			
VZGOJITELJEVO DELO: Vloga vzgojitelja je, da pripravi ves ustrezen material, potreben za dejavnosti, ki se bodo izvajale. Te prikaže, jih med dejavnostmi usmerja, če otroci potrebujejo pomoč, jim pomaga. Pri konkretni dejavnosti je vzgojiteljica otroke najprej vprašala ter nato seznanila, čemu lahko služi naša roka. Prav tako pa se je skupaj z njimi pogovorila, kakšne barve so listi na drevesih v jesenskem času.			

2.5.3.2.2 Narava

PODROČJE KURIKULUMA: narava			
DATUM: 15. 10. 2012	STAROST OTROK: 4 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 10	KRAJ OPAZOVANJA: park
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none"> • Povečevalno steklo, • knjiga o drevesih, • listje in želodi, <ul style="list-style-type: none"> • vrv, • didaktične igre, vezane na temo narave. 		OBLIKE DELA: Skupinska oblika (raziskovanje v parku) in skupinska oblika in delo v dvojicah (pri prosti igri)	
		METODE DELA: Metoda eksperimenta, metoda pogovora, metoda praktičnega dela, metoda opazovanja ter igra	
USMERJENE DEJAVNOSTI: Vzgojiteljica je izvedla usmerjeno dejavnost, vezano na področje narave v parku. Otroke je razdelila v dve skupini. Ena skupina se je nekaj časa, prosto igrala na igrišču pod varstvom pomočnice vzgojiteljice. Otroci z vzgojiteljico so odšli do bližnjega drevesa, hrasta. Spoznali so njegove liste, plodove in jih tudi poiskali. Otipali in dobro so si ogledali deblo in lubje s povečevalnimi stekli. Izvedeli so, kdo vse se prehranjuje z želodom in katere živali živijo na njem. Za konec so izmerili obseg debla. Najprej tako, da so otroci objeli deblo in se nato oni prešteli, uporabili pa so tudi vrv. Pri vsem tem jih je vodila vzgojiteljica. Z didaktičnim pogovorom, z odprtimi vprašanji so otroci ubesedili svoja odkritja ob raziskovanju.			
PROSTA IGRA: Otroci imajo na izbiro veliko didaktičnih iger, vezanih na naravo. Igrali so se didaktično igro Pokrivanje sadja. Pri tem so otroci utrjevali spomin, štetje in prepoznavanje simbolov. Sestavljali smo tudi malo drugačno sestavljančko. Slika je prikazovala različne liste. Tako so spoznavali, da so listi različnih oblik in da imajo različno razporejene žile.			
VZGOJITELJEVO DELO: Vzgojiteljica je bila dosledna, da so imeli vsi otroci možnost priti v stik z drevesom. Za uvod oz. za nekakšno motivacijo so skupaj najprej poiskali hrast v knjigi, ki jo je prinesla s seboj. Otroci so uživali, ker so lahko povedali že svoje dosedanje izkušnje in jih povezali z znanjem, ki jim ga je posredovala vzgojiteljica. Vsakemu izmed otrok je dala priložnost, da izrazi svoje mnenje in da ideje pri reševanju njihovih problemov. Spodbujala jih je z vprašanji, preizkušala oz. želela je ugotoviti njihovo znanje na način, da jim je rekla kakšno nepravilno trditev in nato čakala odziv otrok. Vzgojiteljica si je že vnaprej zamislila, katero drevo si bodo ogledali. Še preden so prišli do njega, je preverila, če je v bližini slučajno kaj nevarnega.			

2.5.3.2.3 Jezik

PODROČJE KURIKULUMA: jezik			
DATUM: 22. 10. 2012	STAROST OTROK: 4 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK:19	KRAJ OPAZOVANJA: igralnica
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none"> • Knjige, revije, • igrača iz blaga (Bralček Črkec), • zvezek, • bralni nahrbtnik, • kartonaste črke. 		OBLIKE DELA: Frontalna oblika, skupinska, individualna in delo v dvojicah.	
		METODE DELA: Metoda razgovora, pripovedovanja, igra, projektno delo in praktično delo.	
USMERJENE DEJAVNOSTI: <p>Najprej so otroci z vzgojiteljico izdelali bralni kotiček, ki so ga opremili z napisom. Vzgojiteljica je otrokom iz kartona izrezala posamezne črke. Ti so črke že prepoznali in črko je nalepil tisti, kateremu se je ime začelo na črko, ki so jo lepili. Potem je vzgojiteljica otroke seznanila z bralnim nahrbtnikom, katerega sta vzgojiteljici tudi sami izdelali. Na njem je pisalo: knjige za lepši dan in lahko noč. V njem je bil Bralček Črkec, kateremu so otroci s pomočjo staršev izbrali ime. Ta bo otrokom in staršem v enem tednu pomagal prebrati pet knjig, ki so poleg njega v bralnem nahrbtniku. Prav tako so naredili abecedni seznam, po katerem bodo domov odnašali bralni nahrbtnik.</p> <p>Nato so v zvezek, ki bo z njimi odšel domov, narisali sebe, vzgojiteljica pa je zraven risbe napisala njihovo ime. Tako so se na nek način »podpisali« v zvezek. Otroci so komaj čakali, da so se lahko narisali vanj. V tem zvezku je na začetku nalepljen seznam knjig in spremna beseda vzgojiteljic.</p>			
PROSTA IGRA: <p>Vzgojiteljica je otrokom, predvsem dečkom, zaradi zanimanja dala možnost, da so lahko risali oziroma gledali revije o dinozavrih. Ti so ob gledanju revij ugotovili, da obstaja zelo veliko različnih dinozavrov s precej nenavadnimi imeni, ki jih oni niso znali izgovoriti. Zato so še z večjim veseljem spraševali vzgojiteljico, kako je ime temu ali onemu dinozavru.</p> <p>Prav tako so otroci imeli na voljo didaktično igro spomin. Otroci so morali upoštevati že poznana pravila. Nekateri otroci so pravila upoštevali bolj kot drugi. Med seboj so se opozarjali, če je kdo hotel igrati, kar ni bilo po pravilih.</p>			
VZGOJITELJEVO DELO: <p>Priprava projektnega dela, spodbujanje predbralnih sposobnosti otrok. Vzgojiteljica je morala izdelati bralni nahrbtnik, izbrati Bralčka Črkca ter pet raznolikih knjig, primernih za starost otrok. Pripraviti je morala tudi črke za bralni kotiček. Njeno delo je bilo tudi usmerjati otroke pri lepljenju teh črk. Poleg tega je morala pripraviti material potreben za potek dejavnosti.</p>			

2.5.3.2.4 Gibanje

PODROČJE KURIKULUMA: gibanje			
DATUM: 5. 11. 2012	STAROST OTROK: 4 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 6	KRAJ OPAZOVANJA: Hodnik vrtca
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none"> • Blazina, • klopca, • obroči, • hodulje, • žoga za skakanje, • plastične opeke. 		OBLIKE DELA: Skupna oblika dela in individualna oblika dela	
		METODE DELA: Metoda pogovora, metoda praktičnega dela in metoda razlaganja	
<p>USMERJENE DEJAVNOSTI:</p> <p>Zaradi slabega vremena ta dan niso odšli ven. Zato je bila tretja usmerjena dejavnost vezana na telesno - gibalni razvoj. Na hodniku so si s pomočnico vzgojiteljice postavili poligon. Po pet ali šest otrok je odšlo z njo. Skupine so se po nekem času potem menjale. Najprej so se malo ogreli. Z govornimi vzpodbudami so ugotovili, kako delamo z glavo, ko rečemo ja in ko rečemo ne. Tako smo obračali glavo levo in desno ter gor in dol. Obirali so tudi jabolka, tako z drevesa kot s tal. Pri tem so delali predklon in nato raztegnili telo, celo na prste so stopili. Ogreli so si še prste in gležnje ter igra se je počasi začela. Imeli so postavljen poligon. Njihova prva ovira je bila klopca. Legli so na trebuh in se z rokami vlekli naprej. Prav tako so legli tudi na hrbet, po klopci so tudi hodili, jo preskakovali sonožno z leve na desno in obratno, pri tem smo se z rokami držali klopce. Nato so sledili obroči, ki jih je različno razporejala, vedno pa je bil cilj, da skočijo iz enega v drugega. Sledile so tri rumene »opeke«, če so bile položene, so jih sonožno preskakovali, če so bile postavljene pokonci, so jih prestopali. Pred njimi je bila blazina, po kateri so se kotalili (z iztegnjenimi rokami in nogami). Del proge so premagali na žogi, s katero so skakali ali pa smo jo zamenjali s hoduljami. Na koncu so bili postavljeni še stožci, kjer so tekli slalom. Fantje so malo zbadali druge, da so počasni. S pogovorom s pomočnico vzgojiteljice so ugotovili, da ni prijetno, če nekoga žalimo in mu s tem zbijamo voljo do dela. Prišli so do spoznanja, da je vsakdo na kakšnem področju boljši, nekatere pa bo potrebno še malo bolj razvijati, predvsem pa biti vztrajen in se med seboj spodbujati.</p>			
<p>PROSTA IGRA:</p> <p>Opaziti je bilo, da so se posamezni otroci med seboj dogovorili in so se sami začeli igrati rajalno igro Potujemo v Ljubljano. Igra je potekala tako, da so se prijeli za roke, naredili krog, eden izmed otrok pa je stopil izven kroga. Skupina otrok je hodila v desno, otrok, ki je stal izven skupine pa v drugo stran, v levo. Iz njihove igre je bilo razvidno, da razumejo in dobro poznajo to igro. Zraven so tudi peli. Na določen del besedila je otrok, ki je hodil sam, izbral enega otroka v krogu. Posledično se je kolona daljšala, krog pa manjšal.</p>			

VZGOJITELJEVO DELO:

Pri tej dejavnosti je bila z otroki pomočnica vzgojiteljice. Otrokom je dajala navodila. Govorila je razločno, naglas in otrokom razumljivo. Najprej so skupaj postavili poligon. Otroke je z vprašanji vodila do tega, da so lahko naredili takšen poligon, da so počeli čim več raznolikih stvari. Bila je zelo pozorna na to, da ni bil noben otrok nikoli preveč izpostavljen. Če je kateremu izmed otrok šla katera vaja malo slabše, mu je dala nasvet, kaj naj naredi, da bo bolje opravil vajo.

Pri začetnem razgibavanju, je otroke dobro motivirala, saj so lahko tudi sami sodelovali in predlagali svoje ideje. Videlo se je, da je otrokom to veliko pomenilo.

2.5.3.2.5 Družba

PODROČJE KURIKULUMA: družba			
DATUM: 19. 11. 2012	STAROST OTROK: 4 – 6 let	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 17	KRAJ OPAZOVANJA: igralnica
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none"> • Knjige, vezane na temo zdravja, • obleke za zdravnika, • barvni žeblički, • pripomočki in oprema zdravnika, 		OBLIKE DELA: Frontalna oblika, skupinska, delo v dvojicah.	
		METODE DELA: Metoda razgovora, pripovedovanja, igra in praktično delo.	
USMERJENE DEJAVNOSTI: Dejavnost je bila vezana na trenutno temo, to je zdravje ter kako le ga tudi krepimo in ohranjamo. Otroci so bili bolniki in zdravniki bolnišnice Luna. Poudarek je bil na ustvarjalni igri. Vedeli so, kaj dela zdravnik, njihovo znanje pa se je lahko nadgrajevalo tako, da sta vzgojiteljici postavljali vprašanja. Otroci so se vživeli v posamezno vlogo, vedeli, kako se posamezni zdravniški instrument uporablja, povijali so tudi dojenčke. Med seboj so si pomagali. Pregledali, pozdravili oziroma povili, če je bilo potrebno, so tudi vzgojiteljico. Otrokom je pomagala še pomočnica vzgojiteljice, ki je bila medicinska sestra. Otroci so že znali zaviti povoje nazaj tako, kot so bili na začetku. Tu sta se povezovali jezikovna in družbena vzgoja. Cilj je bil, da otrok spozna delo zdravnika in medicinske sestre, da pred njimi nima strahu. Prav tako pa so otroci imeli možnost gledati slikanice na temo zdravja. Otroci so prosili vzgojiteljico, če jim določen del, ki jim je bil slikovno zanimiv, tudi prebere.			
PROSTA IGRA: Poleg usmerjene dejavnosti so otroci imeli možnost vtikati barvne žebličke na podlago. Če so hoteli, so jih lahko vtikali po vzorcu, ki je bil pod prozorno podlago.			
VZGOJITELJEVO DELO: Vloga vzgojitelja je, da pripravi ves ustrezen material, potreben za dejavnosti, ki se bodo izvajale. Med dejavnostmi jih usmerja, če otroci potrebujejo pomoč, jim pomaga. Pri konkretni dejavnosti je vzgojiteljica otroke z vprašanji spodbudila k razmišljanju o delu zdravnika. S tem je otrok spoznal delo zdravnika in je pred njim izgubil morebitni strah.			

2.5.3.2.6 Matematika

PODROČJE KURIKULUMA: matematika			
DATUM: 14. 1. 2013	STAROST OTROK: 4 – 6	ŠTEVILO OPAZOVANIH OTROK: 21	KRAJ OPAZOVANJA: igralnica
DIDAKTIČNI MATERIALI, SREDSTVA: <ul style="list-style-type: none"> • Simboli, narisani na kartonu, • Listi, na katere so risali, <ul style="list-style-type: none"> • barvice in flomastri, • didaktične igre, vezane na temo matematike. 		OBLIKE DELA: Skupinska oblika dela in individualna oblika dela	
		METODE DELA: Metoda opazovanja, pogovora, praktičnega dela in igra	
USMERJENE DEJAVNOSTI: <p>Prva usmerjena dejavnost tega dne je bila ta, da so otroci na list papirja narisali toliko simbolov in takšne, kakršno kartico so potegnili (na eni je bila napisana številka od 1 do 4, na drugi je bil narisani predmet npr. žoga, vlak, medved, roža ...). Pri tem so pokazali praktično znanje števil. Veliko otrok zna šteti do 10 ali celo več, a jih dosti, ko vidijo število, ne ve katero število to dejansko je. Pomagali so si s štetjem prstov na roki, prinašanje določenega števila barvic ali pa flomastrov. Nekateri, ki so ta števila že osvojili, so pod svojimi risbicami zapisali tudi števila.</p> <p>Istočasno je potekal pogovor o merjenju s pomočnico vzgojiteljice. Kakšne načine merjenja poznajo, kaj naredimo, če nimamo metra ... S koraki so šteli posamezne dolžine (npr. od stene do ogledala, od vrat do garderobe), svoje ugotovitve so zapisali na list. Iz nekaterih je bilo razbrati, kaj so napisali, iz nekaterih pa malo manj. Pri tem je bilo važno samo to, da so otroci dobili malo občutka za statistiko.</p>			
PROSTA IGRA: <p>V konstrukcijskem kotičku so se otroci igrali z lesenimi kockami različni velikosti, kartonskimi škatlami in kovinskimi hranilniki – nestrukturiranim materialom. Tako otroci spoznavajo tudi različne materiale, spoznavajo, kaj je trše, in primerjajo njihovo hrapavost. V didaktičnem kotičku so imeli na izbiro domine, spomin in različne sestavljanke, vezane na matematiko. Tudi knjižni kotiček jim je ponujal knjige z matematičnimi vsebinami. V raziskovalnem kotičku so se otroci igrali z različnimi vrstami ur, drugi pa z magnetnim konstruktorjem, s katerim so posredno dobivali znanje, vezano na dele celote.</p>			
VZGOJITELJEVO DELO: <p>Vzgojiteljica in pomočnica vzgojiteljice sta ta dan otroke bolj kot ne usmerjali v posamezne igre, saj so šele začeli spoznavati tematski sklop, vezan na matematiko. Otrokom sta želeli približati to temo na čim bolj posreden način in postopoma. Vsaka je vodila eno izmed usmerjenih dejavnosti.</p> <p>Otroke sta motivirali na zanimiv način, iz tega je bilo razbrati, da zelo dobro poznata posameznikove značilnosti (šibkejša področja, kot tudi področja, kjer so močnejši). Njune metode so se lepo prepletale med seboj, tako da so otroci imeli veliko možnosti za izražanje svojega mišljenja in povezovanja njihovih dosedanjih izkušenj z novimi.</p>			

2.5.3.3 HOSPITACIJA V KINDERGARTEN ALTERBACH

28. 1. 2013 smo se odpravili na hospitacijo v Salzburg. Imeli smo srečo, saj je ravnateljica vrtca, ga. Tilka Matjašič Slodnjak, Slovenka, ki že veliko let dela in živi v Avstriji.

Že ko smo vstopili, smo zaznali razliko v vrtcih pri nas, saj otroci prosto prehajajo med skupinami in se tako igrajo tudi na samih hodnikih. Izvedeli smo, da ima vrtec štiri skupine in v vsaki po 25 otrok. V ta vrtec so vpisani otroci od 3. do 6. leta starosti, torej so v njem samo otroci drugega starostnega obdobja. V Avstriji imenujejo vrtce, kjer so otroci prvega starostnega obdobja, jasli, te so večinoma samo zasebne.

Med osmo in deseto uro dopoldne, otroci prosto prehajajo med posameznimi igralnicami in posledično tudi med samimi nadstropji. Za igro imajo na voljo tudi telovadnico. Njihova jedilnica pa je ločen prostor od ostalih. Po deseti uri se otroci zberejo v svojih igralnicah in sledi gibalna dejavnost na prostem oz. različne zaposlitve znotraj skupine – odvisno od vremena.

Izvedeli smo, da imata tako vzgojitelj kot pomočnik vzgojitelja pri njih isto stopnjo izobrazbe, a se njuno delo razlikuje samo po količini časa, ki ga preživita v skupini. Pomočnika imenujejo asistent in je med otroki polovico delovnega časa vzgojitelja.

Na kratko povedano je to javni vrtec, ki ima eno izmed sob tudi sobo Marie Montessori. Tako smo dobili na enem mestu vpogled tako v javni vrtec kot tudi v vrtec, ki izvajajo vzgojno - izobraževalni proces po konceptu Marie Montessori.

Slika 17: Deklici v sobi za umetnost

Slika 16: Otroci v jedilnici

Slika 18: Hodnik in stopnišče

Slika 19: Deklici pri igri s področja vsakdanjega življenja

Slika 20: Matematična dejavnost

Vseh pet zgornjih fotografij je posnela profesorica Metka Krajnc in so iz našega lastnega vira slik.

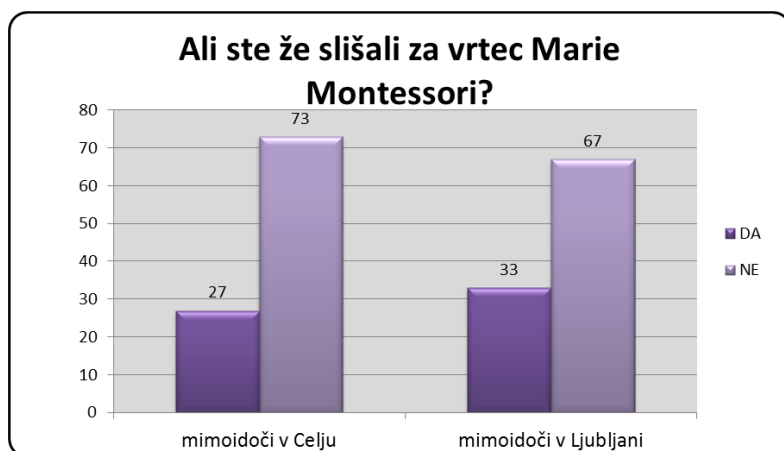
2.6 ANALIZA PRIDOBLENIH REZULTATOV IN OVREDNOTENJE ZASTAVLJENIH HIPOTEZ

H₁: Ljudje niso dovolj seznanjeni s konceptom Marie Montessori.

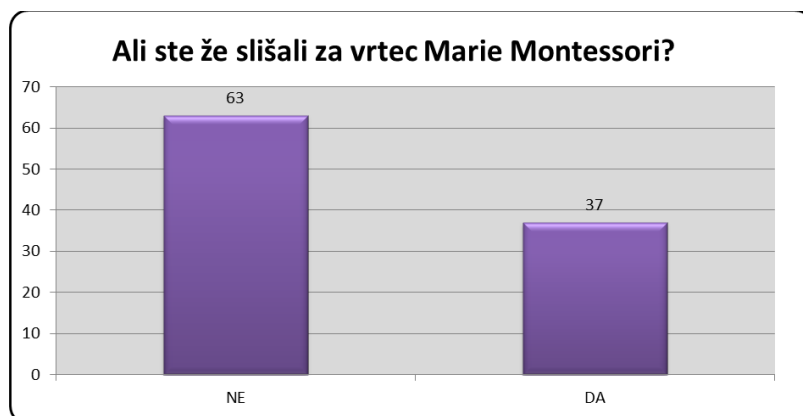
Našo domnevo, da ljudje niso dovolj seznanjeni s konceptom Marie Montessori, lahko s pomočjo ankete, ki smo jo izvedli med mimoidočimi v Celju in v Ljubljani, v celoti potrdimo. Izmed 200 anketirancev jih je na zastavljeno vprašanje, ali so že slišali za vrtec M.M., samo 60 odgovorilo z da. To nam prikazuje graf št. 14.

Pri potrditvi te hipoteze nam je v pomoč tudi opravljena anketa med starši, ki imajo svoje otroke vključene v javnem vrtcu. Ti podatki so prikazani v grafu št 15. Tako lahko vidimo, da izmed 100 staršev javnega vrtca pozna koncept, zasnovan po Marii Montessori, samo 37 anketirancev.

Graf 14: Anketa med mimoidočimi

Graf 15: Anketa med starši otrok v javnem vrtcu

H₂: V konceptu Marie Montessori je v ospredju eno področje otrokovega razvoja, ostala področja pa so nekoliko v ozadju.

Hipotezo, da je v vrtcu Marie Montessori v ospredju eno področje otrokovega razvoja, lahko v celoti zavržemo. Do želenih podatkov smo prišli skozi opravljene hospitacije v Angelinem vrtcu. Opaziti je bilo, da se področja med seboj prepletajo.

Koncept, zasnovan po Marii Montessor, ima tako šest področij otrokovega razvoja: vsakdanje življenje, zaznavanje, umetnost, znanost, jezik in matematiko. Vsa področja so otroku na voljo v enaki količini. Otrok si lahko sam izbere material, s katerim se bo igral. Vzgojiteljica v njegovo odločitev ne posega, razen če se otrok ne zaposli z ničemer.

Drugi del hipoteze, da so ostala področja nekoliko v ozadju, smo zavrgli, ker vzgojiteljica cel dan opazuje posameznega otroka in si svoja opažanja sproti tudi zapisuje. Glede na svoja opažanja otroke v naslednjih dneh usmerja oz. spodbuja, kateri material naj si izberejo, saj si bodo s tem razvili področja na katerih so šibkejši, ali pa nadgradili svoje že pridobljeno znanje. Otroke usmeri tudi, kadar več dni zapored uporabljajo isti material ali material iz istega področja.

H₃: Vloga vzgojitelja v javnem vrtcu se močno razlikuje od vloge vzgojitelja v vrtcu Marie Montessori.

Menimo, da se prav tako kot način, po katerem je zasnovan posamezen vrtec, razlikuje tudi delo samega vzgojitelja.

Da bi preverili to hipotezo, smo izvedli tri intervjuje, a imata nosilno vlogo intervju z gospo Vanjo Krašovic in gospo Zorico Blagotinšek.

Povprašali smo jih o samem načrtovanju vzgojiteljevega dela in kakšna je pravzaprav njihova vloga. Ravnateljica Angelinega vrtca nam je povedala, da vzgojitelji svoje delo načrtujejo tako osebno kot skupaj po timih in nekajkrat na leto z vzgojiteljskim zborom.

Glavna vloga vzgojitelja pa je priprava in skrb za okolje. Tako vzgojitelj v Montessori vrtcu služi otroku na tri načine: kot skrbnik prostora, opreme in sredstev, kot oseba, ki otroku omogoča in pomaga pri interakciji z materiali in sredstvi ter kot opazovalec otrokovega dela in razvoja.

Ravnateljica vrtca Anice Černejeve nam je povedala, da njihovi vzgojitelji načrtujejo svoje delo na nivoju vrtca in tudi samega oddelka. Na nivoju vrtca načrtujejo skupaj Letni delovni načrt, ki je osnova za izvedbeni kurikulum. Ta jim predstavlja osnovo za nadaljnje načrtovanje tematskih sklopov in posamezne dnevne skice dela.

Delo vzgojiteljev v javnem vrtcu poteka po sami pripravljeni dnevni skici, kjer si vzgojitelj načrtuje usmerjene in spontane dejavnosti, telesno-gibalne dejavnosti, učne metode dela in učne oblike. V času uvajanja več časa posveti tudi sodelovanju s starši, ki lahko pri uvajanju otroku pomagajo z začetnim vključevanjem v oddelek.

S pomočjo pogovora z ravnateljicama vrtca Anice Černejeve (javni vrtec) in Angelinim vrtcem (vrtec Marie Montessori), smo dobili podatke, s katerimi lahko hipotezo delno potrdimo. Iz samega raziskovanja preko opazovanja vzgojiteljevega dela je razvidno, da tako vzgojitelj v javnem vrtcu kot vzgojitelj v vrtcu Marie Montessori sledita letni pripravi, načrtovanje na mikro-nivoju pa se med njima očitno razlikuje. Glede na načrtovanje se tako razlikuje tudi samo njuno delo v skupini otrok.

H₄: Vidne so podobnosti, ki jih je javni vrtec prevzel iz koncepta Marie Montessori.

Želeli smo preveriti, ali je javni vrtec črpal določene stvari iz koncepta Marie Montessori, glede na to da je sam koncept, zasnovan po M. M., malo starejši, saj so na samem začetku pri nas odpirali v večini otroška zavetišča. Podatke o tem smo dobili s pomočjo opravljenih hospitacij in tako pridobili dejanski vpogled v oba vrtca.

Med hospitacijami je bilo opaziti, da je sam način postavitve opreme po igralnici v javnem vrtcu prevzet po konceptu Marie Montessori. Igralnica je v obeh vrtcih razdeljena na posamezne koticke, iz katerih si lahko otroci poljubno jemljejo zelen didaktični material. Prav tako je bilo v obeh vrtcih zaznati, da so posamezni koticčki razdeljeni glede na določeno področje otrokovega razvoja. Pri tem je treba poudariti, da se koticčki v javnem vrtcu glede na temo spreminjajo, tako z vsebino materiala kot tudi glede na prostor v igralnici. Koticčki v vrtcu M. M. pa so konstantni glede na prostor in prav tako se njihov material ne spreminja na določen čas, ampak ko vzgojiteljica zazna, da bi bilo dobro kaj dodati za otrokov razvoj.

S pomočjo zgoraj navedenih podatkov lahko hipotezo v celoti potrdimo.

H₅: V Vrtcu Marie Montessori so sredstva, s katerimi se otroci igrajo, močno drugačna od pripomočkov za igro v javnem vrtcu.

Med opazovanjem je bilo opaziti razlike, ki se pojavljajo v obeh vrtcih glede na material, s katerim se otroci igrajo. V pomoč sta nam bila tudi intervjuja z obema ravnateljicama posameznega vrtca. Vsaka od njiju nam je odgovorila na vprašanje, kakšni so pripomočki, s katerimi se otrok igra.

Osnovi namen materialov v pedagogiki montessori je notranje narave, asistirajo pri otrokovi samoizgradnji in psihičnem razvoju. Materiali, s katerimi se otroci igrajo, so v večini narejeni iz lesa oz. drugih naravnih materialov, nekaj je tudi pripomočkov, s katerimi se otrok sreča v vsakdanjem življenju (npr. različne embalaže). Vse pripomočke za igro imajo otroci v vrtcu M. M. na pladnjih ali v košarah, torej tako, da si jih lahko otroci samostojno vzamejo in nesejo na mizo oz. igralno površino (na preprogo, ki si jo predhodno pripravijo). S tem so vsi potrebni pripomočki na eni površini in otroku ni potrebno večkrat hoditi po posamezna sredstva, ki skupaj predstavljajo celoto. Materiale, s katerimi se otroci igrajo, so pridobljeni iz različnih držav. Sestra Zorica Blagotinšek nam je zaupala, da nakupe opravljajo v podjetjih: Gonzaga Italija, Nienhuis Nizozemska, Svet otrok Ljubljana (uradni zastopnik za Slovenijo za Nienhuis).

V javnem vrtcu se uporabljajo tako oblikovana didaktična sredstva kot nestrukturiran material (odpadni material, kot so kosi lesa, blago ...). Vsa sredstva imajo razporejena na policah ali v omarah. Materiali, s katerimi se otroci igrajo v javnem vrtcu, pa se lahko kupijo v posameznih trgovinah z otroškimi igračkami.

Z vsemi podatki, ki smo jih navedli, lahko hipotezo v celoti potrdimo. Materiali med posameznima vrtcema se med seboj razlikujejo tako po materialu kot po samem načinu uporabe.

H₆: Koncept Marie Montessori daje v ospredje individualno obliko dela, ostale oblike so manj prisotne.

Pri pridobivanju podatkov glede na postavljeno domnevo so nam bili v veliko pomoč pogovori z različnimi vzgojiteljicami med opravljanjem hospitacij v Angelinem vrtcu. Do želenih podatkov smo prišli tudi med samim opazovanjem in s pogovorom z gospo Zorico Blagotinšek.

Med opazovanjem je bilo zaznati, da osrednji čas dopoldneva, torej med 8.30 in 10.30 uro, poteka v individualni obliki dela. Otroci si sami izberejo želeno dejavnost in vzgojitelj do njih pristopi, ko vidi, da otrok potrebuje usmeritev ali pomoč. Tako vsak otrok uporablja svoj material. Pred malico izvedejo skupaj igro tišine, po njej pa sledi telesno-gibalna dejavnost, ko odidejo na igrišče ali na sprehod.

Poudariti je potrebno, da je bilo opaziti v skupini 3 – 6 več komuniciranja med posameznimi otroki. Med njimi je bila včasih prisotna tudi kakšna družabna igra, npr. Spomin, ki je seveda bil nekoliko drugačen od našega.

Tako vzgojiteljice kot ravnateljica vrtca so nam povedale, da izvajajo tako individualno obliko dela, delo v dvojicah in tudi delo po skupinah. Zadnji dve predvsem v drugem starostnem obdobju in predvsem na področju vsakdanjega življenja, npr. pri pomivanju posode (eden pomiva, drugi briše, tretji zлага v omaro).

Tako lahko hipotezo v celoti potrdimo, saj se v javnem vrtcu v osrednjem delu dneva prepletajo vse štiri oblike dela, v vrtcu M. M. pa osrednji del dneva poteka v večini individualno, ostale oblike pa se v večini pojavijo pri sami telesno-gibalni dejavnosti.

3 ZAKLJUČEK

Otroško življenje je neprecenljivega pomena. Tega se začnejo zavedati predvsem starši, z rojstvom njihovega otroka. Že od samega rojstva mu hočejo nuditi kar najboljše pogoje za njihov razvoj in karseda omogočiti lepo življenje. To vedo tudi vsi strokovni delavci, ki prihajajo v stik z otroki in pomagajo pri oblikovanju otrokove osebnosti, delovnih in kulturnih navad ...

Pri letošnji raziskovalni nalogi sva opravili tri ankete. S prvo sva v dveh slovenskih mestih (Celju in Ljubljani) preverjali poznavanje koncepta Marie Montessori v Sloveniji. Ugotovili sva, da je le okoli tretjina anketirancev že slišala za koncept Marie Montessori, kar nakazuje na nepoznavanje tega koncepta med mimoidočimi. Drugo anketo sva opravili med starši otrok, vpisanih v javni vrtec. V njej sva starše spraševali, zakaj so njihovega otroka vpisali ravno v ta vrtec in če poznajo vrtec Marie Montessori, kje so zanj slišali in če poznajo še katerega od ostalih vzgojnih konceptov. Pri navedbi vzroka za vpis otroka v vrtec je prevladovala dostopnost vrtca. Odstotek v poznavanju koncepta Marie Montessori je podoben odstotku poznavanja tega koncepta med mimoidočimi, se pravi okoli ene tretjine. Največ jih je odgovorilo, da koncept poznajo iz medijev in literature. Na zadnje vprašanje, katerega izmed ostalih vzgojnih konceptov poznajo, pa so največkrat odgovorili da Valdorfski vrtec ter vrtec Marie Montessori. Tretjo anketo pa sva opravili med starši otrok, vpisanih v vrtec Marie Montessori. Pri tej anketi naju je najbolj zanimalo, zakaj so svojega otroka vpisali v vrtec Marie Montessori, kaj jim je pri njem najbolj všeč. V večini so odgovorili, da so svojega otroka vpisali v ta vrtec zaradi programa, zanj pa so skoraj v polovici odgovorov izvedeli od sorodnikov in prijateljev. Pri programu vrtca jim je najbolj všeč, da vključuje več discipline.

Opravili sva tudi tri strukturirane intervjuje. Te sva opravili z ravnateljicami vrtcev, ki so nam omogočile hospitacije ter izvedbo anket in s tem pomagale pri pridobivanju pomembnih informacij za raziskovalno nalogo. Poleg tega so bile tudi pripravljene v intervjuju še podrobneje razložiti delovanje njihovega vrtca. Med intervjuji sva ugotovili, da se delo vzgojitelja razlikuje med javnim vrtcem in vrtcem Marie Montessori, saj vzgojiteljica v vrtcu Montessori ves dan opazuje posameznega otroka in si svoja opažanja sprti tudi zapisuje. Glede na svoja opažanja otroka v naslednjih dneh usmerja oz. ga

spodbuja, kateri material naj si izbere, saj si bo s tem razvil področja, na katerih je šibkejši, ali pa nadgradil svoje že pridobljeno znanje. Otroka usmeri prav tako, kadar več dni zapored uporablja isti material ali material iz istega področja. Ugotovili pa sva tudi razliko pri izbiri didaktičnih sredstev. Osnovi namen materialov v pedagogiki montessori je notranje narave, asistirajo pri otrokovi samoizgradnji in psihičnemu razvoju. Materiali, s katerimi se otroci igrajo, so v večini narejeni iz lesa oz. drugih naravnih materialov, nekaj je tudi pripomočkov, s katerimi se otrok sreča v vsakdanjem življenju (npr. različne embalaže). V javnem vrtcu se uporabljajo tako oblikovana didaktična sredstva kot nestrukturiran material (odpadni material, kot so kosi lesa, blago ...). Poleg tega pa se lahko materiali, s katerimi se igrajo otroci v javnem vrtcu, kupijo v posameznih trgovinah z otroškimi igračkami.

Ugotovitve s pomočjo zastavljenih hipotez so, da ima koncept, zasnovan po Marii Montessori, šest področij otrokovega razvoja: vsakdanje življenje, zaznavanje, umetnost, znanost, jezik in matematiko. Vsa področja so otroku na voljo v enaki količini. Otrok si lahko sam izbere material, s katerim se bo igral. Vzgojiteljica v njegovo odločitev ne posega, razen če se otrok ne zaposli z ničemer. Tako ne daje poudarek samo na eno področje otrokovega razvoja. Našo domnevo, da ljudje niso dovolj seznanjeni s konceptom Marie Montessori, lahko s pomočjo ankete, ki smo jo izvedli med mimoidočimi v Celju in v Ljubljani, v celoti potrdimo. Izmed 200 anketirancev jih je namreč na zastavljeno vprašanje, ali so že slišali za vrtec M.M., samo 60 odgovorilo z da. Menimo, da se prav tako kot način, po katerem je zasnovan posamezen vrtec, razlikuje tudi delo samega vzgojitelja. Tako sva preko intervjujev prišli do naslednjih informacij, ki so nama pomagale pri potrditvi oz. zavračanju hipoteze. Vzgojitelj v Montessori vrtcu služi otroku na tri načine: kot skrbnik prostora, opreme in sredstev, kot oseba, ki otroku omogoča in pomaga pri interakciji z materiali in sredstvi ter kot opazovalec otrokovega dela in razvoja. Delo vzgojiteljev v javnem vrtcu poteka po sami pripravljeni dnevni skici, kjer si vzgojitelj načrtuje usmerjene in spontane dejavnosti, telesno-gibalne dejavnosti, učne metode dela in učne oblike. V času uvajanja več časa posveti tudi sodelovanju s starši, ki lahko pri uvajanju otroku pomagajo z začetnim vključevanjem v oddelek. Vidne podobnosti, ki jih je javni vrtec prevzel iz koncepta Marie Montessori, lahko potrdimo. Potrdimo lahko tudi, da se sredstva, s katerimi se otroci igrajo v vrtcu Marie Montessori, močno razlikujejo od pripomočkov za igro v javnem vrtcu. Poleg tega

lahko tudi potrdimo hipotezo, ki govori o tem, da koncept Marie Montessori daje v ospredje individualno obliko dela, ostale oblike so manj prisotne.

Podrobnejši podatki o hipotezah so razvidni na straneh od 81 do 86.

Upava, da sva z raziskovalno nalogo pomagali razbliniti staršem kakršenkoli dvom, ki ga lahko imajo pri vpisu njihovega otroka v vrtec, saj veva, da je uvajanje stresno obdobje tako za otroka kot tudi za starše. Hkrati pa sva želeli tudi poudariti pomembnost vzgojiteljevega dela in pristopa pri delu z najmlajšimi.

Pomembno se nama zdi omeniti tudi to, da s samo raziskovalno nalogo nisva želeli ocenjevati, kateri izmed konceptov nama je bolj všeč oz. da bi katerega od njiju ocenili za boljšega. Glavi namen je bil namreč ugotoviti posamezne razlike ter podobnosti in si tako tudi razširiti znanje o delu v vrtcih nasploh.

4 VIRI IN LITERATURA

Dr. BAITSTIČ ZOREC, Marcela. 2003. Razvojna psihologija in vzgoja v vrtcih. Ljubljana. Inštitut za psihologijo osebnosti.

CAPUDER, Metka. September/oktober 2006. Tretji dan: krščanska revija za duhovnost in kulturo. Ljubljana.

D. BAHOVEC, Eva in KODELJA Zdenko. 1996. Vrtci za današnji čas. Ljubljana. Center za kulturološke raziskave pri Pedagoškem inštitutu.

KREK, Janez in METLJAK, Mira (urednika). 2011. Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v republiki Sloveniji. Ljubljana. Zavod RS za šolstvo.

LAWRENCE, Lynne. 1998. Montessori read & write: a parents' guide to literacy for children. London. Ebury Press.

LONDA, Norbert in soavtorji. 1997. Z vsemi čuti: ustvarjamo, igramo se, odkrivamo čute. Radovljica. Didakta.

MONTESSORI, Maria. 1992. Education and peace. Oxford, Velika Britanija. Clio press.

MONTESSORI, Maria. 2006. Srkajoči um. Ljubljana. Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje in kulturo.

MONTESSORI, Maria. 2009. Skrivnost otroštva. Ljubljana. Uršulinski zavod za vzgojo, izobraževanje in kulturo.

POLLARD, Micheal. 1997. Maria Montessori: Italijanska zdravnica, ki je preobrazila sistem izobraževanja po vsem svetu. Celje. Mohorjeva družba.

RETUZNİK BOZOVIČAR, Ana in KRAJNC, Metka. 2010. V krogu življenja: pedagogika in pedagoški pristopi v predšolskem obdobju. Velenje. Modart.

ŠTRADJOT, Andrej (prevedel). 1996. Montessori pedagogika. Ljubljana. Glotta Nova.

Angelin vrtec. Dostopno preko: http://ursulinke.rkc.si/angelin_vrtec.php (23. februar 2013)

Kindergarten Alterbach v Salzburgu. Dostopno preko:

<http://www.montessorisalzburg.at/web/de/montessoriverein/index.asp?dat=salzburg> (20. februar 2013)

Vrtec Anice Černejeve. Dostopno preko: <http://429.gvs.arnes.si/> (26. februar 2013)

5 PRILOGE

5.1 ANKETA MED STARŠI OTROK V VRTCU MARIE MONTESSORI

Sva Katja Žnidar in Ula Rakuša, dijakinji 4. letnika Gimnazije Celje – Center, programa predšolska vzgoja. V tem šolskem letu bova izdelali raziskovalno nalogo z naslovom Primerjava javnega vrtca in koncepta Marie Montessori. Zato Vas vljudno prosiva, če nam lahko odgovorite na spodaj zastavljena vprašanja. Anketa je anonimna in rezultate bova uporabili izključno za potrebe raziskovalne naloge.

Za Vaše sodelovanje se Vam iskreno zahvaljujema

1. Zakaj ste se odločili vpisati Vašega otroka v Vrtec Marie Montessori?

a) zaradi dostopnosti (bližina doma, službe)

b) zaradi samega programa

c) drugo _____

2. Kako ste izvedeli za vrtec Marie Montessori?

3. Kaj Vam je najbolj všeč pri izbranem vrtcu?

a) sam način dela b) večji poudarek na individualnem delu c) več discipline

d) spontano učenje otroka e) izbira sredstev, s kateri se otrok igra

4. Ali nameravate Vašega otroka naprej vpisati v šolo Marie Montessori?

a) DA b) NE

5. Če ste odgovorili z NE, navedite razlog. _____

5.2 ANKETA MED STARŠI OTROK V JAVNEM VRTCU

Sva Katja Žnidar in Ula Rakuša, dijakinji 4. letnika Gimnazije Celje – Center, programa predšolska vzgoja. V tem šolskem letu bova izdelali raziskovalno nalogo z naslovom Primerjava javnega vrtca in koncepta Marie Montessori. Zato Vas vljudno prosiva, če nam lahko odgovorite na spodaj zastavljena vprašanja. Anketa je anonimna in rezultate bova uporabili izključno za potrebe raziskovalne naloge.

Za Vaše sodelovanje se Vam iskreno zahvaljujema.

1. Zakaj ste Vašega otroka vpisali v točno ta vrtec?

- a) zaradi plačila
 - b) zaradi dostopnosti (bližina doma, službe)
 - c) drugo
-

2. Ali ste že slišali za vrtec Marie Montessori?

- a) DA Kje? _____
- b) NE

3. Za katerega od zgoraj naštetih vrtcev ste že slišali?

- a) vrtec Marije Montessori
- b) Valdorfski vrtec
- c) vrtec Reggio

4. Bi svojega otroka vpisali v vrtec, ki bi imel malo drugače zastavljen program, torej v Vrtec Marie Montessori, Valdorfski vrtec ali Reggio vrtec?

- a) DA
- b) NE

5.3 ZLOŽENKA – NA ZADNJI PLATNICI